

Załącznik do Uchwały Nr...../IV/2012 Zarządu Województwa Śląskiego
z dnia ..... sierpnia 2012 r. w sprawie przyjęcia Projektu
*Strategii dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze
województw małopolskiego i śląskiego do roku 2020*

**STRATEGIA DLA ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ
W OBSZARZE WOJEWÓDZTW MAŁOPOLSKIEGO I ŚLĄSKIEGO
DO ROKU 2020**

Projekt z dnia...2012 r.

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE.....	3
II.	STRATEGIA DLA ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ W SYSTEMIE PROGRAMOWANIA STRATEGICZNEGO.....	4
III.	CHARAKTER STRATEGII.....	5
IV.	DIAGNOZA	5
	PYTANIA STRATEGICZNE	13
V.	CELE STRATEGICZNE	14
	CEL I	17
	WSKAŹNIKI REALIZACJI.....	17
	ANALIZA SWOT	18
	KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	19
	CEL II	21
	WSKAŹNIKI REALIZACJI.....	21
	ANALIZA SWOT	22
	KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	23
	CEL III	25
	WSKAŹNIKI REALIZACJI.....	25
	ANALIZA SWOT	26
	KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	27
VI.	FINANSOWANIE.....	29
VII.	SYSTEM WDRAŻANIA.....	30
VIII.	ZASADY REALIZACJI STRATEGII	31
	ZASADY HORYZONTALNE.....	31
	ZASADY WDRAŻANIA STRATEGII	32
IX.	CZYNNIKI RYZYKA.....	33
X.	SPIS ZAŁĄCZNIKÓW	34
	POROZUMIENIE W SPRAWIE PODJĘCIA PRAC NAD STRATEGIA DLA ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ W OBSZARZE WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO I ŚLĄSKIEGO	35
	LISTA PROJEKTÓW KLUCZOWYCH	38
	LISTA PROPOZYCJI ZGŁOSZONYCH W TRAKCIE WARSZTATÓW I BADANIA ANKIETOWEGO, STANOWIĄCA PODSTAWĘ DLA USTALENIA KIERUNKÓW I TYPÓW PROJEKTÓW ZAWARTYCH W STRATEGII	43
	DOBRE PRAKTYKI WSPÓŁPRACY MAŁOPOLSKO-ŚLĄSKIEJ - ANALIZA ANKIET	48
	OPRACOWANIA I DOKUMENTY WYKORZYSTANE W PRACACH NAD STRATEGIĄ	50
	OSOBY UCZESTNICZĄCE W PRACACH NAD PROJEKTEM STRATEGII.....	51

I. WPROWADZENIE

Na wspólnym posiedzeniu Sejmików Województw Śląskiego i Małopolskiego (1 października 2010 r.) podjęte zostały uchwały w sprawie zacieśnienia współpracy pomiędzy samorządami obu regionów. Sejmiki wyraziły wolę podjęcia działań zmierzających do rozwoju współpracy w celu zwiększenia konkurencyjności i spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym obu województw. Za kluczową uznano współpracę w następujących dziedzinach: kapitał ludzki, gospodarka i sektor badawczo-rozwojowy, turystyka i kultura, system komunikacyjny oraz ochrona środowiska.

Następstwem październikowego posiedzenia Sejmików było zawarcie 23 maja 2011 r. Porozumienia w sprawie podjęcia prac nad Strategią dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego (załącznik 1). Dokument ten stanowi formalną podstawę do rozpoczęcia prac nad Strategią, zaś jego zapisy determinują zakres, organizację i harmonogram prac.

Przyjęta w Porozumieniu forma oraz kierunki współpracy pomiędzy oboma regionami uzyskały aprobatę Sejmików wyrażoną w uchwałach przyjętych w połowie 2011 roku.

Niniejszy projekt Strategii dla Rozwoju Polski Południowej dokonuje wyboru kluczowych działań spośród obszarów współpracy zidentyfikowanych w Porozumieniu. Stanowi on efekt prac Zarządów Województw Małopolskiego i Śląskiego wspieranych przez Rady Programową i Naukową, w skład których weszli parlamentarzyści, europosłowie, samorządowcy oraz eksperci zewnętrznicy z obu województw.

Naczelną zasadą przyświecającą procesowi prac nad Strategią jest partnerstwo, rozumiane nie tylko jako ścisła współpraca oraz wzajemna odpowiedzialność obu regionów, ale również mobilizowanie podmiotów reprezentujących różnorodne środowiska oraz instytucje do podejmowania wspólnego wysiłku na rzecz rozwoju makroregionu. Realizując tak rozumiany postulat partnerstwa przeprowadzono badanie ankietowe oraz prace warsztatowe do udziału, w których zaproszono szeroką i zróżnicowaną reprezentację kluczowych środowisk i instytucji z województw małopolskiego i śląskiego.

Celem przeprowadzonego na przełomie lutego i marca 2012 r., badania ankietowego było zbadanie opinii na temat możliwości oraz form współpracy pomiędzy podmiotami z obu województw. Respondenci, wśród których znaleźli się przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, naukowcy, przedsiębiorcy oraz przedstawiciele świata kultury, mieli możliwość nie tylko podzielenia się swoimi doświadczeniami wynikającymi ze współdziałania z podmiotami z sąsiedniego województwa, ale również wyartykułowania oczekiwań oraz aspiracji związanych z przyszłą współpracą. Z kolei uczestnicy warsztatów przeprowadzonych w Katowicach (16 marca 2012 r.) oraz Tyńcu (20 kwietnia 2012 r.) mieli okazję zgłaszania propozycji działań oraz projektów, które ich zdaniem powinny znaleźć odzwierciedlenie w zapisach Strategii.

Przyjęta formuła prac umożliwiła zebranie niezwykle bogatego i interesującego materiału, który, po przeprowadzeniu dogłębnej analizy i dyskusji, został wykorzystany na potrzeby redakcji niniejszego projektu.

II. STRATEGIA DLA ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ W SYSTEMIE PROGRAMOWANIA STRATEGICZNEGO

Podstawą koncepcji makroregionów i opracowywania dla nich osobnych dokumentów strategicznych jest założenie, iż wyodrębniony geograficznie obszar, ze względu na swoje specyficzne problemy, potencjały i wyzwania, powinien być traktowany w indywidualny sposób, adekwatny do jego uwarunkowań. Celem strategii makroregionalnych jest koordynacja wspólnych przedsięwzięć dotyczących dużego terytorium i ukierunkowanych na wykorzystanie korzyści ze zintegrowanego i wielosektorowego podejścia do wspólnych działań strategicznych.

We wnioskach z *Piątego raportu na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej* Komisja Europejska wskazuje, iż „dalsze prace nad nowymi strategiami makroregionalnymi powinny bazować na skrupulatnym przeglądzie istniejących strategii oraz na dostępności środków. Strategie makroregionalne powinny stanowić zintegrowane instrumenty o silnej podstawie merytorycznej skoncentrowane na najważniejszych wyzwaniach i charakteryzujące się rozwinętym wymiarem transnarodowym z zastrzeżeniem, że większość finansowania powinna pochodzić z krajowych i regionalnych programów współfinansowanych w ramach polityki spójności i z innych źródeł krajowych”.

Zgodnie z zapisami *Elementów dla Wspólnych Ram Strategicznych*, realizacja celów określonych w Strategii Europa 2020. *Strategia na rzecz inteligentnego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu* wymaga uwzględnienia przy projektowaniu umów o partnerstwie i programów pięciu elementów:

1. odniesienia potencjału rozwoju danego państwa członkowskiego lub regionu do głównych wyzwań określonych w strategii „Europa 2020”, krajowych programach reform i zaleceniach dla poszczególnych krajów;
2. oceny głównych wyzwań, którym należy sprostać w danym regionie lub państwie członkowskim;
3. **określenia wyzwań przekraczających granice administracyjne, które wymagają koordynacji pomiędzy sektorami, jurysdykcjami i państwami;**
4. lepszej koordynacji między różnymi poziomami terytorialnymi i źródłami finansowania;
5. oparcia umowy o cele tematyczne określone we wniosku dotyczącym rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, tak aby uzyskać przewidywane rezultaty.

W *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego* przyjętej przez Radę Ministrów 13 lipca 2010 r. oraz *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju* z 13 grudnia 2011 r. odzwierciedlone zostały aktualne trendy związane z terytorialnym wymiarem polityki rozwoju realizowanym m.in. poprzez wyznaczanie obszarów funkcjonalno-przestrzennych, przekraczających podziały administracyjne, związanych z procesami gospodarczymi, społecznymi i przyrodniczymi celem efektywniejszego wykorzystania endogenicznych czynników rozwoju.

Opracowywana przez Samorządy Województw Małopolskiego i Śląskiego Strategia jest inicjatywą oddolną, będącą wyrazem woli współpracy obydwu regionów na rzecz wspólnego rozwoju. Dokument ten ma nie tylko identyfikować możliwości tej współpracy, ale również wskazywać kierunki oraz konkretne projekty, których realizacja przyczyni się do zacieśniania partnerstwa pomiędzy nimi. Umożliwi to zidentyfikowanie przedsięwzięć istotnych z punktu widzenia rozwoju województw małopolskiego i śląskiego oraz wzmocni lobbing na rzecz ich realizacji.

Jednocześnie, mając na uwadze rolę i znaczenie Ministra Rozwoju Regionalnego w procesie opracowywania i przyjmowania strategii ponadregionalnych, władze obu regionów wystąpiły z propozycją objęcia patronatem Ministra prac nad Strategią.

III. CHARAKTER STRATEGII

Zgodnie z *Założeniami do Strategii dla Rozwoju Polski Południowej* przyjęto, że dokument ten będzie posiadać następujące cechy formalne:

- jest opracowaniem o wysokich walorach wdrożeniowych;
- posiada prostą strukturę i nie powiela zawartości innych dokumentów opracowanych w województwach;
- jest nie tylko dokumentem, ale także – dzięki partnerskiej procedurze formułowania i wdrażania – platformą komunikacji oraz stałego zawiązywania i utrwalania współpracy pomiędzy podmiotami z obydwu województw; oznacza to, że zawarte w Strategii projekty nie wyczerpują listy projektów współpracy, a kolejne projekty powstawać będą w trakcie wdrażania Strategii w wyniku inicjatywy zainteresowanych podmiotów z województw małopolskiego i śląskiego;

Horyzont Strategii został określony na 2020 r., co jest podyktowane potrzebą:

- przyjęcia horyzontu zbieżnego z ramami czasowymi nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej oraz horyzontem *Strategii Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*;
- zapewnienia spójności z perspektywą przyjętą dla *Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju do 2020 roku, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie* oraz pozostałych zintegrowanych, sektorowych strategii rządowych.

IV. DIAGNOZA

Specyficzny charakter województw małopolskiego i śląskiego, ich wzajemne powiązania społeczne, gospodarcze oraz przestrzenne, a także duży potencjał rozwojowy pozwalają na wskazanie tego obszaru jako szczególnego i ważnego makroregionu Polski. Podejście to znalazło swoje odzwierciedlenie w podziale kraju na jednostki statystyczne typu NUTS, w ramach których województwa małopolskie i śląskie tworzą wspólnie na poziomie pierwszym (NUTS 1) region południowy. Pozwala to na prezentowanie i analizowanie potencjałów rozwojowych obydwu województw w kontekście znaczenia tego obszaru dla całego kraju.

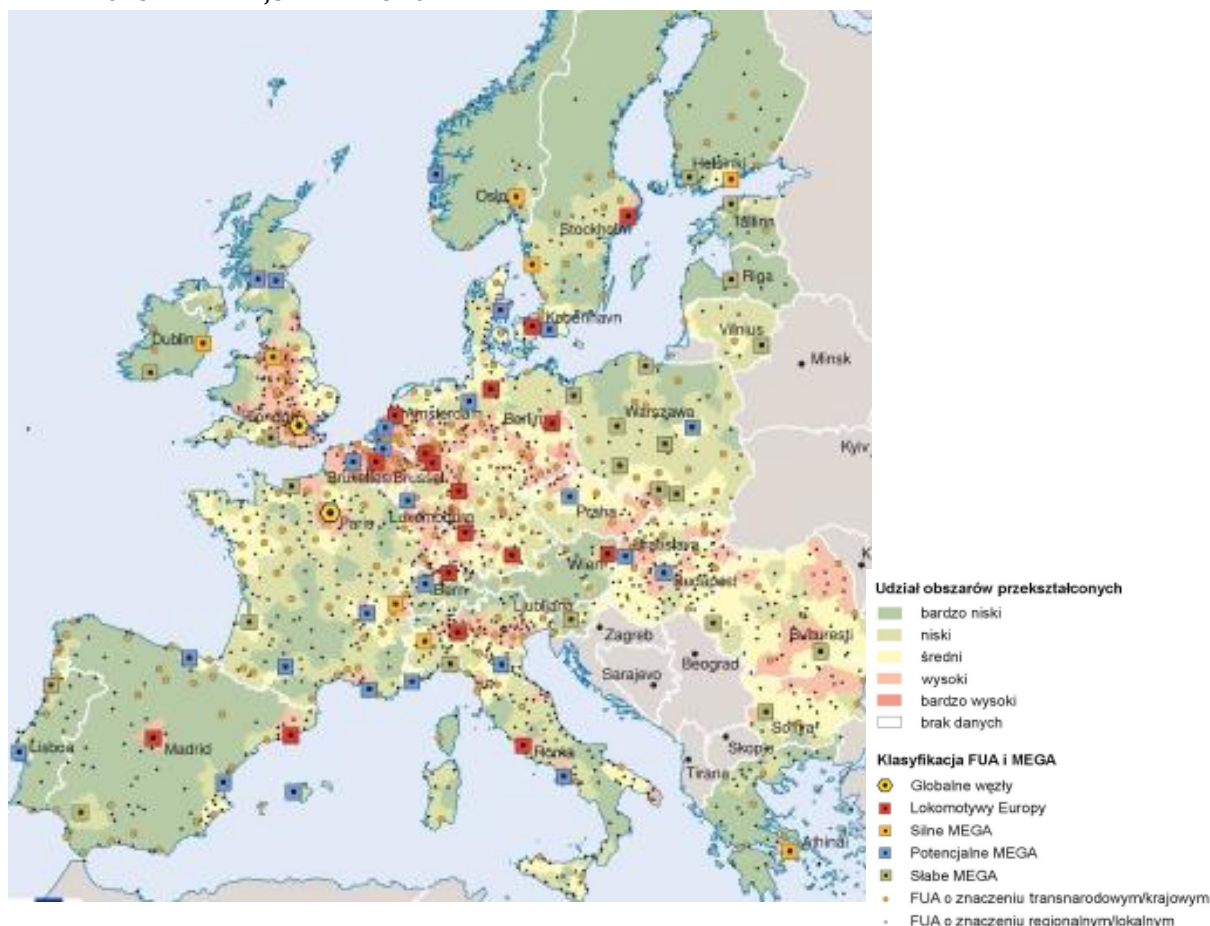
Podstawowe informacje

Region południowy obejmuje swoim zasięgiem 27 517 km². Według danych Narodowego Spisu Ludności z 2011 r. obszar ten zamieszkuje 8 mln osób, co stanowi 21% ogólnej liczby mieszkańców kraju. Od strony wschodniej region graniczy z województwem podkarpackim, od północnej ze świętokrzyskim i łódzkim, zaś od zachodniej z opolskim. Z kolei południowa

Współpraca pomiędzy obszarami metropolitalnymi umożliwia utrwalenie i wzmocnienie pozycji makroregionu w skali kraju i Europy.

granica regionu stanowi zewnętrzną granicę państwa z Czechami i Słowacją. Region południowy charakteryzuje się występowaniem dużych aglomeracji miejskich o znaczeniu krajowym i europejskim – Aglomeracji Górnośląskiej oraz Krakowskiej. Cechują się one wysokim wskaźnikiem urbanizacji, co powoduje, iż jest to obszar o szczególnym znaczeniu z punktu widzenia kształtowania polityki miejskiej państwa.

MAPA 1 OBSZARY MIEJSKIE W EUROPIE

Źródło: Atlas ESPON. Struktura terytorium Europy, 2006.

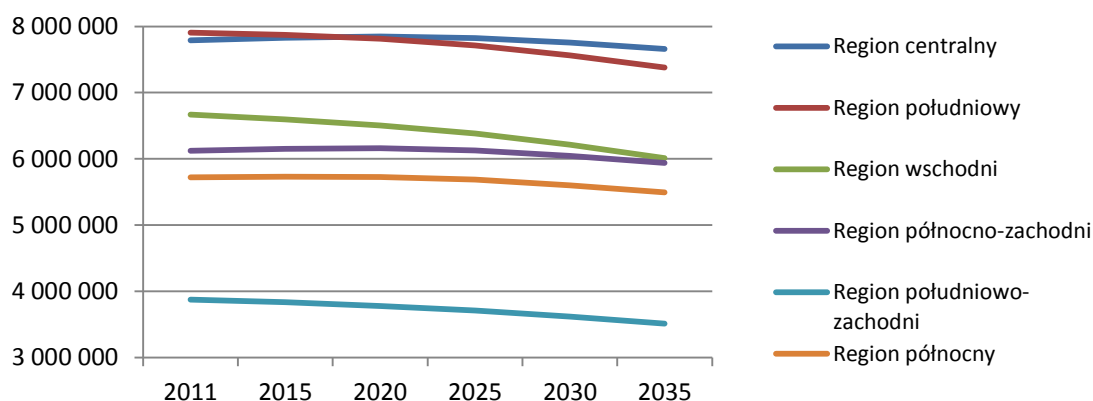
Demografia

Od 2002 roku przyrost naturalny w regionie południowym jest na poziomie wartości średnich dla kraju. Wyższy przyrost występuje jedynie w regionie północnym oraz północno-zachodnim. Z kolei najniższą wartość wskaźnika odnotowano w regionie południowo-zachodnim (jedyne region w kraju, gdzie przyrost naturalny był w roku 2010 ujemny). Według prognoz ludnościowych Głównego Urzędu Statystycznego do 2035 roku we wszystkich regionach NUTS1 wystąpi proces wyludniania. W najmniejszym stopniu dotknie on region centralny (do 2035 roku straci ok. 1,7% ludności), który już pomiędzy rokiem 2015 a 2020 powinien stać się najludniejszym polskim

Ukierunkowanie współpracy na wszechstronne podwyższanie atrakcyjności makroregionu dla mieszkańców – w tym przyciąganie nowych mieszkańców wzbogacających kapitał ludzki województw – z uwzględnieniem aspektów rynku pracy, edukacji, oferty spędzania czasu wolnego.

regionem. Z powodu znacznej dynamiki procesu wyludniania (spadek liczby mieszkańców o 6,6% do 2035 roku) region południowy straci obecny prymat pod względem liczby mieszkańców. W największym stopniu proces ten dotknie regiony: wschodni i południowo-zachodni (ponad 9%).

WYKRES 1 PROGNOZA LUDNOŚCIOWA DO ROKU 2035 W REGIONACH NUTS1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Rynek pracy

Od 2004 r. region południowy charakteryzuje się najniższą stopą bezrobocia w kraju. W latach 2007-2009 wskaźnik ten przybierał wartości jednocyfrowe. Od 2010 roku bezrobocie w regionie południowym utrzymuje się na poziomie 10%. Spośród pozostałych polskich regionów jedynie centralny osiągał zbliżone wartości.

Do roku 2001 region południowy wyróżniał się największą liczbą osób pracujących. Obecnie, najwyższa wartość tego wskaźnika notowana jest w regionie centralnym, zaś region obejmujący województwa małopolskie i śląskie plasuje się na miejscu drugim, przewyższając kolejny region o blisko pół miliona osób. Należy zauważyć, że region centralny to jedyny obszar NUTS1 w Polsce, w którym w okresie 1995-2010 nastąpił wzrost liczby pracujących (o 3,4%). Region południowy znajduje się w tej statystyce na przeciwnym biegunie, notując najwyższy spadek wynoszący aż 3,1%.

Z punktu widzenia rozwoju rynku pracy struktura wiekowa ludności w regionie południowym jest nieco mniej korzystna niż w kraju. Liczba osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców jest w regionie o 0,1 pkt. proc. wyższa niż średnia dla całego kraju. Jednakże zauważyć należy, że w województwach małopolskim i śląskim występuje mniejsza liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (o 0,45 pkt. proc.), zaś większa niż przeciętna w

Ilościowe i jakościowe równoważenie rynku pracy jako jedno z głównych wyzwań stających przed regionem południowym oraz kluczowe zagadnienie rzutujące w decydujący sposób na atrakcyjność regionu dla aktualnych i potencjalnych mieszkańców.

Współpraca pomiędzy województwami, której celem jest podwyższanie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionu oraz podnoszenie atrakcyjności rynku pracy.

Ukierunkowanie wspólnych działań na tworzenie atrakcyjnych warunków dla osób najbardziej mobilnych, ludzi młodych oraz rodzin.

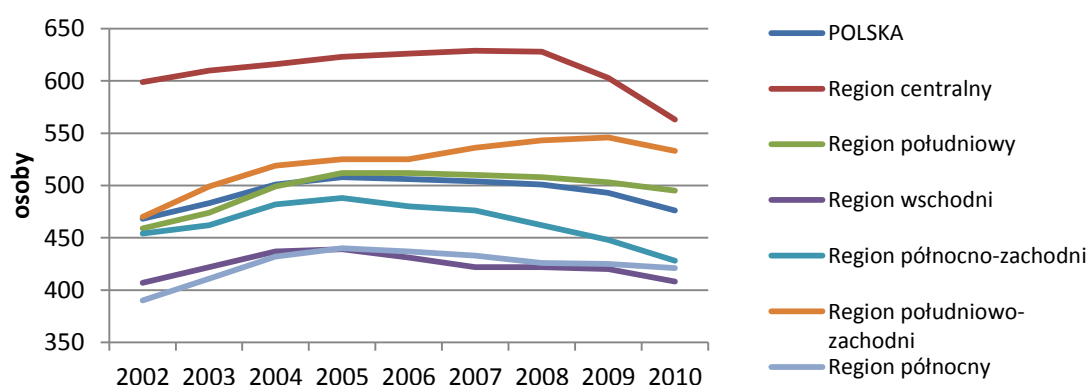
kraju liczba osób, które przekroczyły już granicę wieku produkcyjnego (o 0,35 pkt. proc).

Edukacja

W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, liczba studentów w regionie południowym jest wyższa od średniej krajowej. Niemniej jednak w dalszym ciągu ustępuje pod tym względem nie tylko regionowi centralnemu, ale również południowo-zachodniemu. Jak pokazuje analiza szeregu czasowego znacznie zmniejszyła się dysproporcja pomiędzy poszczególnymi regionami w tym względzie.

Tworzenie warunków do zatrzymywania w regionie dobrze wykształconych osób o wysokich kwalifikacjach, w szczególności warunków umożliwiających stały rozwój profesjonalny i osobowościowy mieszkańców oraz rozwój miejsc pracy adekwatnych do rosnących kompetencji mieszkańców.

WYKRES 2 LICZBA STUDENTÓW NA 10 TYS. LUDNOŚCI W REGIONACH NUTS1 W LATACH 2002-2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Biorąc pod uwagę strukturę kierunków studiowania region południowy odgrywa istotną rolę w kształceniu na kierunkach związanych z produkcją i przetwórstwem. Również studia inżyniersko-techniczne oraz humanistyczne należą do tych, które w regionie południowym są częściej wybierane niż w innych regionach. Absolwenci kierunków inżyniersko-technicznych w regionie południowym w 2011 r. (7 826) stanowili ponad 28% ogółu wszystkich absolwentów tego typu studiów w kraju, co plasuje region na pierwszym miejscu w Polsce. Pod względem liczby absolwentów kierunków informatycznych region południowy ustępuje miejsca jedynie regionowi centralnemu (odpowiednio 3 594 oraz 3 591 absolwentów).

Z kolei studia pedagogiczne to kierunek cieszący się najmniejszą popularnością wśród studentów tego regionu. Relatywnie mało osób kształci się na kierunkach prawnych.

W roku 2010 studenci w regionie południowym pobierali

Wzmacnianie ponadregionalnej atrakcyjności oferty studiów dostępnej w regionie południowym.

Wspólne wykorzystywanie potencjału edukacyjnego województw dla dalszego podnoszenia kwalifikacji mieszkańców regionu.

Zwiększanie zdolności regionalnych rynków pracy do absorpcji osób o wysokich kwalifikacjach.

naukę na 78 uczelniach. Szkoły wyższe tego regionu stanowiły 17,4% wszystkich polskich uczelni. Zdecydowanie najwięcej szkół wyższych działa w regionie centralnym (o 61 więcej niż w plasującym się na drugim miejscu regionie południowym).

Dostępność komunikacyjna

Przez obszar regionu południowego przebiegają III oraz VI transeuropejski korytarz transportowy, które nie tylko wspomagają komunikację wewnętrzną, ale przede wszystkim otwierają go komunikacyjnie na zewnątrz. Elementem dostępności zewnętrznej są drogi, koleje oraz międzynarodowe porty lotnicze: im. Jana Pawła II Kraków – Balice oraz MPL Katowice w Pyrzowicach. Gęstość sieci drogowej w regionie południowym jest niemal dwukrotnie większa od przeciętnej krajowej. Podczas gdy w pozostałych regionach Polski wartość tego wskaźnika waha się pomiędzy 60 a 90 km na 100 km², w regionie południowym wynosi 147 km na 100 km². Uwagę zwraca również gęstość dróg ekspresowych (0,45 km na 100 km² - najwyższa w Polsce), zaś gęstość autostrad wyższa jest jedynie w regionie południowo-zachodnim (0,98 wobec 0,68 km na 100 km² w regionie południowym). Wspomniane wyżej lotniska znajdują się kolejno na 2. i 3. miejscu w kraju pod względem procentowego udziału w liczbie obsługiwanych pasażerów – łączny udział w roku 2011 osiągnął ponad 25%.

Gospodarka

Rozwój gospodarczy w regionach NUTS1 w Polsce mierzony wartością produktu krajowego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca, charakteryzuje się sporym zróżnicowaniem. Zdecydowanie najkorzystniej wypada region centralny, w którym PKB per capita osiąga 13 000 euro i tym samym wynosi 51,8% średniej Unii Europejskiej. Region południowy zajmuje trzecią pozycję spośród polskich regionów i osiąga już tylko 37,5% średniej unijnej. Ponadto jest on także nieznacznie niższy od średniej krajowej.

Analizując zmiany wartości PKB per capita według parytetu siły nabywczej w latach 2000-2009 w regionie południowym zauważyć można przyrost tej wartości o 4 900 euro, co stanowi drugi wynik wśród polskich regionów (najwięcej region centralny – 7 600 euro; najmniej region wschodni – 3 500 euro). Wynik ten jest gorszy od średniej krajowej (5 100 euro), ale lepszy od średniej unijnej (4 400 euro). Jeżeli spojrzeć na zmiany procentowe PKB per capita według parytetu siły nabywczej w tym okresie zauważalny jest szybszy przyrost wskaźnika w Polsce niż w Unii Europejskiej (UE 123%, Polska ok. 155%). Region południowy z przyrostem 154% plasuje się na drugim miejscu w kraju (za regionem centralnym – 163%).

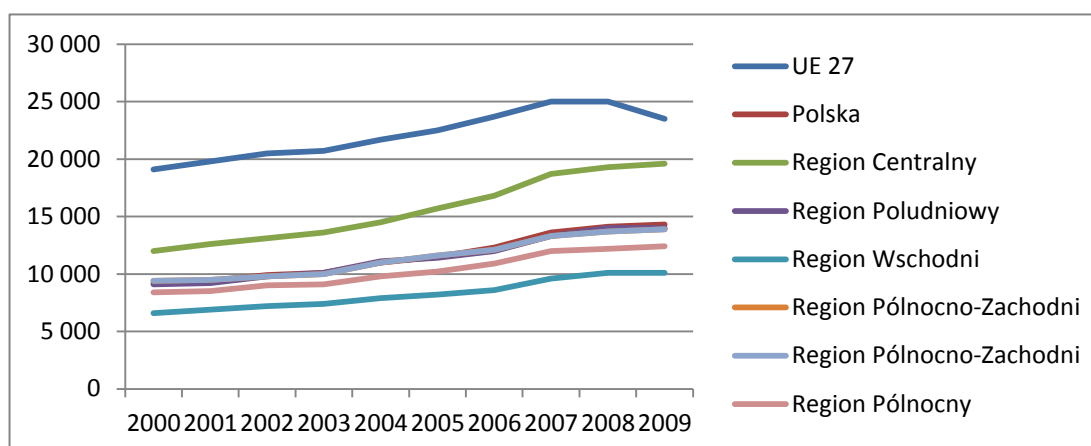
Dalsze wzmacnianie dostępności komunikacyjnej zwłaszcza w ramach makroregionu.

Podnoszenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej makroregionu, mające na celu systematyczne zwiększanie jego atrakcyjności turystycznej.

Podwyższanie wydajności gospodarki regionu, w tym poprzez tworzenie regionalnych sieci kooperacji sprzyjających podnoszeniu specjalizacji oraz transferowi wiedzy.

Tworzenie specjalności gospodarczych Polski Południowej o wysokiej innowacyjności, konkurencyjności oraz szczególnie obiecujących perspektywach rynkowych.

WYKRES 3 PKB PER CAPITA WG PARYTETU SIŁY NABYWCZEJ W LATACH 2000-2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.

Analizując liczbę podmiotów wpisanych do systemu REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców można zauważyć, iż region południowy wyprzedza jedynie region wschodni pod względem wartości tego wskaźnika. W przypadku 3 polskich regionów wartość ta jest wyższa od średniej krajowej i przekracza 1000 podmiotów na 10 tys. mieszkańców.

Biorąc pod uwagę liczbę jednostek wykreślonych oraz nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców można stwierdzić, że w regionie południowym liczba nowo rejestrowanych podmiotów kształtuje się na poziomie zbliżonym do średniej krajowej. Z kolei liczba podmiotów wykreślonych jest jedną z najniższych w kraju. W rezultacie różnica pomiędzy jednostkami nowo rejestrowanymi a wykreślonymi z rejestru REGON jest jedną z najwyższych (większa jest jedynie w regionie centralnym).

W regionie południowym znajdują się 2 spośród 14 funkcjonujących w Polsce Specjalnych Stref Ekonomicznych (Katowicka SSE i Krakowska SSE). Najwięcej zezwoleń na prowadzenie działalności udzielonych zostało w strefach regionu wschodniego. Jednakże w odniesieniu do wartości zrealizowanych inwestycji w strefach można stwierdzić, że inwestycje, które tam się lokują, nie należą do największych. Średnia wartość inwestycji w SSE w regionie wschodnim to niespełna 35 mln zł, co stanowi wartość ponad dwukrotnie mniejszą niż w regionie południowym. Pod względem wartości zrealizowanych inwestycji w SSE region południowy wiezie prym, nieznacznie wyprzedzając region południowo-zachodni (pamiętać jednak należy, że w regionie tym funkcjonują aż 3 SSE).

Tworzenie warunków dla
wzmacniania
i wykorzystywania potencjału
przedsiębiorczego
mieszkańców regionu.

Badania i rozwój

Udział obu województw w krajowych nakładach na działalność badawczo-rozwojową wyniósł w 2010 r. 18,6%. Podobnie kształtuje się odsetek zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej wyrażony w EPC¹, który w 2010 r. wyniósł 19,7% (Polska=100%). Większy udział we wskazanych wskaźnikach odnotowuje tylko region centralny, którego pozycja wynika z potencjału Warszawy stanowiącej centrum naukowe kraju.

Niewielka różnica dzieliła w 2010 r. regiony centralny i południowy pod względem zgłoszonych wynalazków – odpowiednio 913 i 746 (następny region północno-zachodni – 458) oraz udzielonych patentów: 420 i 397 (trzeci jest region południowo-zachodni – 174). Zwłaszcza te ostatnie dane wskazują na silny potencjał naukowo-wdrożeniowy regionu. Województwa regionu południowego wysoko plasują się również w rankingu uczestnictwa polskich zespołów badawczych w VI Programie Ramowym Wspólnoty Europejskiej, choć tutaj region centralny wraz z Warszawą zdecydowanie dominuje. Wysoka ranga ośrodków naukowych województwa małopolskiego i śląskiego jest również widoczna z perspektywy europejskiej – w badaniach ESPON są one oznaczone jako ośrodki wiedzy o znaczeniu europejskim.

Turystyka i kultura

Region południowy jest najchętniej odwiedzanym przez turystów polskim regionem. W 2010 roku obiekty noclegowe w województwach małopolskim i śląskim udzieliły ponad 4,6 miliona noclegów (tj. 22,3 % wszystkich noclegów udzielonych w Polsce w 2010 roku). W regionie centralnym liczba udzielonych noclegów była o prawie pół miliona niższa. Najmniej popularnym regionem był region południowo-zachodni.

Region południowy jest także ważnym ośrodkiem kulturalnym na mapie kraju. Posiada dużą liczbę instytucji kultury wysokiej o charakterze widowiskowym. Plasuje się w czołówce regionów pod względem liczby wystaw o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

Ochrona przyrody

Region Południowy pod względem środowiskowym charakteryzuje się dużym bogactwem i różnorodnością gatunkową, ekosystemową i krajobrazową przyrody żywej oraz elementów przyrody nieożywionej. W makroregionie zlokalizowanych jest 6 parków narodowych oraz 17 parków krajobrazowych zajmujących 14,2% powierzchni obu województw.

Współpraca podmiotów kreujących lub wdrażających rozwiązania innowacyjne i kreatywne w regionach.
Tworzenie środowiska stymulującego rozwój innowacyjnej działalności badawczo-rozwojowej i naukowej.

Promowanie regionu jako miejsca o wysokiej atrakcyjności dla podmiotów innowacyjnych i kreatywnych.

Utrwalanie i wzmacnianie pozycji regionu na mapie turystycznej kraju poprzez zdywersyfikowaną ofertę wykorzystującą urozmaicone walory historyczno-kulturowe i przyrodnicze oraz infrastrukturę obsługi ruchu turystycznego obydwo województw.

Tworzenie komplementarnej oferty spędzania wolnego czasu w oparciu o zróżnicowany potencjał kulturalny województw.

Utrzymywanie i poprawa standardów jakości środowiska przyrodniczego.

¹ EPC – ekwiwalent pełnego czasu pracy – jednostki przeliczeniowe służące do ustalania faktycznego zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej

Bezpieczeństwo

Region południowy leży w zlewni dwóch największych polskich rzek Wisły i Odry. Granica pomiędzy ich dorzeczami przebiega na terenie województwa śląskiego. Dominującym typem zalań i podtopień występujących na tym obszarze są powodzie opadowe. Tereny zagrożone podtopieniami obejmują znaczną część całego regionu, a wśród miast zagrożonych powodzią wymienić należy Kraków, Tarnów, Oświęcim i Dąbrowę Tarnowską z województwa małopolskiego oraz Bielsko-Białą, Racibórz, Mysłowice, Sosnowiec, Dąbrowę Górniczą i Będzin z województwa śląskiego.

Współpraca w zakresie zapobiegania klęskom żywiołowym oraz wspólne zarządzanie w sytuacjach kryzysowych.

PODSUMOWANIE

Powyższa analiza dowodzi specyficznego charakteru województw małopolskiego i śląskiego. Wzajemne powiązania społeczne, gospodarcze i przestrzenne uzasadniają traktowanie tego obszaru jako ważnego i szczególnego makroregionu na mapie Polski. Wśród jego najmocniejszych stron wskazać należy m.in. na ogromny potencjał kapitału ludzkiego, atrakcyjne położenie geograficzne, dobrą dostępność komunikacyjną oraz występowanie dużych aglomeracji miejskich. Nie bez znaczenia dla przyszłego rozwoju tego obszaru pozostają również silne ośrodki wiedzy, znaczący potencjał innowacyjny, różnorodność dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego oraz bogata oferta kulturalna. Nie należy również zapominać o dużym zaangażowaniu obu województw we współpracę o zasięgu międzyregionalnym i międzynarodowym.

Polska Południowa posiada także cechy, które można określić jako słabe strony tego makroregionu. W tym miejscu warto zwrócić uwagę na problem odpływu młodej i wykształconej kadry oraz system kształcenia niedopasowany do zmieniających się potrzeb rynku pracy. Barię, która może negatywnie wpływać na rozwój makroregionu jest niedostateczna integracja infrastruktury komunikacyjnej (zwłaszcza w zakresie transportu zbiorowego) oraz brak szybkiego połączenia kolejowego pomiędzy Krakowem i Katowicami. Za słabą stronę uznać należy również brak komplementarnej oferty imprez kulturalnych i rozrywkowych, jak również niewystarczające działania na rzecz tworzenia nowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał województw małopolskiego i śląskiego.

Na podstawie wyzwań zawartych w Diagnostyce wskazano pięć pól współpracy pomiędzy regionami. Kluczowe pola zostały zdefiniowane w dokumencie *Założeniach do Strategii dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województw małopolskiego i śląskiego*:

INTEGRACJA PRZESTRZENI WOJEWÓDZTW
WSPÓŁPRACA METROPOLITALNA
PODWYŻSZANIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI WOJEWÓDZTW
ROZWIJANIE KAPITAŁU LUDZKIEGO
PROMOCJA POLSKI POŁUDNIOWEJ

PYTANIA STRATEGICZNE

Komponent strategii	Pytanie strategiczne
Pola współpracy	Wokół jakich zagadnień może być rozwijana współpraca między regionami? Jakie zagadnienia mogą integrować podmioty województwa małopolskiego i województwa śląskiego?
Cele strategiczne	Jakie wartości (stany i procesy) powinny stanowić główne efekty współpracy realizowanej w polach współpracy?
Wskaźniki	Jakie stany i procesy mogą ilustrować poziom realizacji celu strategicznego?
Analiza SWOT	Jakie atuty wewnątrz makroregionu wspierać mogą osiągnięcie konkretnego celu strategicznego? Jakie wewnętrzne słabości makroregionu mogą utrudniać osiągnięcie konkretnego celu strategicznego? Jakie szanse w otoczeniu wspierać mogą osiągnięcie konkretnego celu strategicznego? Jakie zagrożenia w otoczeniu makroregionu mogą utrudniać osiągnięcie konkretnego celu strategicznego?
Kierunki działań	W jaki sposób można osiągnąć konkretny cel strategiczny? Jakie sposoby współpracy – wpisujące się w zdefiniowane pola współpracy – przyczyniać się będą w największym stopniu do osiągania konkretnego celu strategicznego?
Działania, typy projektów, projekty	Jakie działania (aktywności ciągłe, powielane, o wyższym poziomie ogólności niż projekty) – mieszczące się w wyznaczonych kierunkach – będą w bezpośredni sposób przyczyniać się do osiągania wartości zapisanych w konkretnym celu strategicznym? Jakie rodzaje projektów (typy projektów) – mieszczące się w wyznaczonych kierunkach – będą w bezpośredni sposób przyczyniać się do osiągania wartości zapisanych w konkretnym celu strategicznym? Jakie projekty (kluczowe) – mieszczące się w wyznaczonych kierunkach – w największym stopniu przyczyniać się będą do osiągania wartości zapisanych w konkretnym celu strategicznym? Wokół jakich projektów należy koncentrować potencjały makroregionu? Jakiego projektu przyczynią się do zacieśnienia współpracy podmiotów z makroregionu i wspólnego osiągania postawionego celu strategicznego?

V. CELE STRATEGICZNE

Sformułowanie zasadniczej części strategii polegało na określeniu celów strategicznych oraz szerokiej analizie możliwości i ścieżek ich wdrożenia.

Przyjęto trzy cele strategiczne:

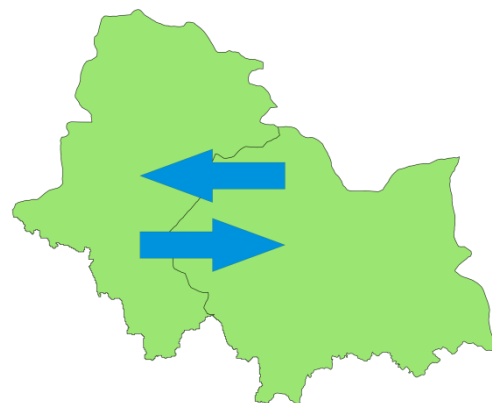
- pierwszy cel strategiczny zorientowany na wzmacnianie relacji i integrację Euroregionu śląsko-krakowskiego:

Euroregion śląsko-krakowski obszarem koncentracji innowacji i kreatywności, wyznaczającym trendy rozwojowe i wpisującym się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich,

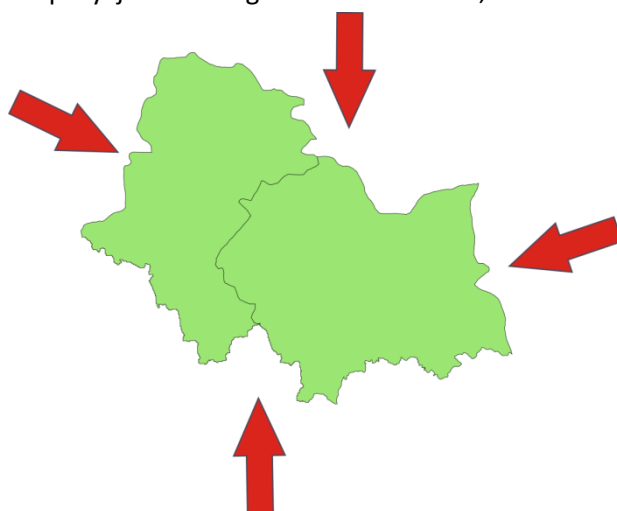
- drugi cel strategiczny zorientowany na łączenie aktywności podmiotów i potencjałów endogenicznych całego makroregionu oraz poszerzanie możliwości współpracy i realizowania projektów rozwojowych w Polsce Południowej:

Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystywania możliwości rozwojowych,

- trzeci cel strategiczny zorientowany na wzmacnianie pozycji makroregionu w otoczeniu, w szczególności dzięki zwiększaniu atrakcyjności makroregionu dla podmiotów w otoczeniu:

Polska Południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu.

CEL NADRZĘDNY

Polska Południowa nowoczesnym i atrakcyjnym regionem Europy.

CEL 1:

Europol śląsko-krakowski obszarem koncentracji innowacyjności i kreatywności, wyznaczającym trendy rozwojowe i wpisującym się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

1.1. Wykorzystanie potencjałów uczelni oraz jednostek badawczo-rozwojowych na rzecz wykreowania silnego i rozpoznawalnego centrum naukowego.

1.2. Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich.

1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich.

1.4. Tworzenie struktur, pozwalających na efektywny transfer zasobów.

CEL 2:

Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystania możliwości rozwojowych.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

2.1. Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu.

2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu.

2.3. Infrastrukturalne integrowanie przestrzeni województw.

2.4. Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi.

CEL 3:

Polska Południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

3.1. Tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw.

3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej.

3.4. Lobbying na rzecz makroregionu.

Zależność pomiędzy polami współpracy a celami strategicznymi ilustruje poniższa tabela:

Pole współpracy Cel strategiczny	Integracja przestrzeni województw	Współpraca metropolitalna	Podwyższanie konkurencyjności gospodarki województw	Rozwijanie kapitału ludzkiego	Promocja Polski Południowej
1. Europol śląsko-krakowski obszarem koncentracji innowacyjności i kreatywności, wyznaczającym trendy rozwojowe i wpisującym się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich.					
1.1. Wykorzystanie potencjałów uczelni oraz jednostek badawczo-rozwojowych na rzecz wykreowania silnego i rozpoznawalnego centrum naukowego.					
1.2. Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich.					
1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich.					
1.4. Tworzenie struktur pozwalających na efektywny transfer zasobów.					
2. Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystywania możliwości rozwojowych.					
2.1. Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu.					
2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu.					
2.3. Infrastrukturalne integrowanie przestrzeni województw.					
2.4. Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi.					
3. Polska Południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu.					
3.1. Tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw.					
3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.					
3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej.					
3.4. Lobbying na rzecz makroregionu.					

CEL I

EUROPOL ŚLĄSKO-KRAKOWSKI OBSZAREM KONCENTRACJI INNOWACYJNOŚCI I KREATYWNOŚCI, WYZNACZAJĄCYM TRENDY ROZWOJOWE I WPISUJĄCYM SIĘ W SIEĆ NAJDYNAMICZNIEJ ROZWIJAJĄCYCH SIĘ METROPOLII EUROPEJSKICH.

Cechą charakterystyczną Polski Południowej jest sąsiedztwo dwóch obszarów metropolitalnych o bardzo wysokiej koncentracji: ludności, podmiotów oraz funkcji wyższego rzędu, w tym funkcji o charakterze symbolicznym oraz wystawienniczo-targowym. Stąd też, pierwszy cel strategiczny zorientowany jest na wzmacnianie ośrodków rozwoju nadających makroregionowi wyjątkową rangę w Polsce i Unii Europejskiej oraz ich integrację przestrzenną. Kluczowe znaczenie mają w tym kontekście ośrodki posiadające najwyższy potencjał innowacyjności i kreatywności oraz koncentrujące i najefektywniej zagospodarowujące potencjały własne, a także skutecznie i twórczo wykorzystujące szanse występujące w otoczeniu europejskim i globalnym.

Współpraca metropolitalnych ośrodków województw małopolskiego i śląskiego, której wynikiem staje się ukształtowanie Europolu śląsko-krakowskiego zadecyduje nie tylko o rozwoju i sile makroregionu, ale w wydatny sposób przyczyni się do wzmocnienia jego pozycji w Europie. Siła Europolu śląsko-krakowskiego wyrażać się będzie w zdolnościach do współpracy z ośrodkami decydującymi o dynamice rozwoju Europy i świata. W Europolu śląsko-krakowskim będą tworzone i wdrażane nowatorskie idee wprowadzające nowe wartości w społeczne i ekonomiczne procesy rozwoju w Polsce i Europie.

WSKAŹNIKI REALIZACJI

1. Wartość międzynarodowych projektów badawczo-rozwojowych, realizowanych we współpracy jednostek z Europolu (wartość uzyskanego wsparcia przez jednostki z Europolu w danym roku).
2. Liczba studentów i kadry naukowej biorąca udział w wymianie międzynarodowej.
3. Czasu przejazdu koleją na trasie Katowice-Kraków.
4. Liczba i wartość projektów realizowanych wspólnie przez klastry, parki technologiczne i inne instytucje w Europolu.
5. Liczba projektów kulturalnych o znaczeniu co najmniej krajowym, realizowanych w partnerstwie podmiotów śląskiej i małopolskiej części Europolu.

ANALIZA SWOT DLA I CELU STRATEGICZNEGO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Sąsiedztwo obu obszarów metropolitalnych. • Zróżnicowana struktura gospodarki. • Występowanie sektorów o wysokim potencjale innowacyjnym. • Tranzytowe położenie Europolu śląsko-krakowskiego w strefie nadgranicznej wzdłuż międzynarodowych szlaków komunikacyjnych i transportowych. • Dobra dostępność komunikacyjna obu aglomeracji. • Znacząca obecność kapitału zagranicznego. • Wysoko wykwalifikowana kadra naukowa. • Duży potencjał naukowo-wdrożeniowy i techniczny (instytuty badawcze, patenty, innowacje). • Występowanie ośrodków wiedzy o znaczeniu europejskim. • Duża koncentracja instytucji otoczenia biznesu, parków naukowo-technologicznych, technologicznych i przemysłowych. • Wysoki udział firm wprowadzających nowe rozwiązania w zakresie produktu, metod produkcji lub organizacji. • Rozbudowana współpraca międzyregionalna i międzynarodowa, w tym imprezy o charakterze międzynarodowym. • Drugi co do wielkości w Polsce ośrodek akademicki. • Duży potencjał instytucji kultury.	• Odpływ młodej, wykształconej kadry, w tym najzdolniejszych absolwentów. • Słaba dynamika tworzenia się nowych podmiotów gospodarczych. • Niewystarczająca współpraca instytucji otoczenia biznesu. • Niewystarczające środki finansowe na kreowanie i wdrażanie innowacji. • Słaba współpraca uczelni i ośrodków naukowych z przedsiębiorstwami. • Niewystarczający transfer wiedzy i rozwiązań pomiędzy ośrodkami badawczymi i naukowymi w ramach Europolu. • Niewystarczająca promocja Europolu jako potencjalnego miejsca lokalizacji europejskich ośrodków naukowych. • Mała skłonność podmiotów gospodarczych do wspólnego działania i niski kapitał zaufania w biznesie. • Słabo rozwinięta oferta studiów i współpracy międzyuczelnianej. • Brak szybkiego połączenia kolejowego między Katowicami a Krakowem. • Słaba integracja usług publicznych w ramach Europolu. • Brak alternatywnych do autostrady tras szybkiego ruchu spełniających standardy drogi ekspresowej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Realizacja ponadregionalnych projektów finansowanych ze środków UE. • Postępujący proces metropolizacji przestrzeni europejskiej i rosnące znaczenie polityki miejskiej w politykach rozwoju. • Rosnący potencjał regionalnych instytucji otoczenia biznesu i zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji przedsiębiorstw. • Rozwój gospodarki opartej na wiedzy. • Rozwój e-usług, nowoczesnych rozwiązań informatycznych oraz kształtowanie społeczeństwa informacyjnego. • Rozwój badań i ośrodków edukacji interdyscyplinarnej oraz ich wsparcie finansowe.	• Negatywne trendy demograficzne. • Spadek zainteresowania przedsiębiorstw zagranicznych inwestycjami w Europie Środkowej. • Opóźnienia w tworzeniu krajowych ram prawnych dla funkcjonowania aglomeracji. • Dekoniunktura wywołana kryzysem gospodarczym na rynkach światowych. • Nasilanie się negatywnych zjawisk na obszarach miejskich („rozlewanie” się obszarów miejskich, depopulacja obszarów śródmiejskich, fragmentacja tkanki miejskiej). • Silna konkurencja ze strony europejskich ośrodków naukowo-badawczych. • Niewystarczająca liczba środków finansowych na wspieranie polityki rozwoju metropolii w ramach przyszłej perspektywy finansowej UE 2014-2020. • Umacniająca się pozycja Warszawy jako centrum badawczo-rozwojowego kraju.

KIERUNKI DZIAŁAŃ

1.1. Wykorzystanie potencjałów uczelni oraz jednostek badawczo-rozwojowych na rzecz wykreowania silnego i rozpoznawalnego centrum naukowego.

- 1.1.1. Współpraca w zakresie wymiany studentów i kadry naukowej pomiędzy uczelniami.
- 1.1.2. Tworzenie systemu zachęt do prowadzenia wspólnych badań i projektów naukowych oraz promocja ich wyników na arenie międzynarodowej.
- 1.1.3. Rozwój komplementarnej infrastruktury badawczej i współpraca w zakresie jej wykorzystywania.

PROJEKT KLUCZOWY:

- **Foresight regionalny na rzecz konkurencyjności Polski Południowej.**

1.2. Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich.

- 1.2.1. Sieciowanie podmiotów należących do sektorów o wysokiej pozycji konkurencyjnej krajowej i międzynarodowej.
- 1.2.2. Wspieranie wdrażania wyników badań do gospodarki, w szczególności w branżach istotnych dla rozwoju makroregionu.
- 1.2.3. Organizacja wspólnych kongresów i targów promujących obszary specjalizacji Polski Południowej.

PROJEKTY KLUCZOWE:

- **Sieciowanie centrów transferu innowacji i technologii.**
- **Konsorcja Innowacyjnej Medycyny.**
- **Bipolarne Centrum Wzornictwa i Dizajnu.**

1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich.

- 1.3.1. Wykreowanie wspólnych, markowych wydarzeń artystycznych, kulturalnych w oparciu o potencjał środowisk twórczych aglomeracji.
- 1.3.2. Wspólne zarządzanie obszarem kultury wysokiej.

1.4. Tworzenie struktur pozwalających na efektywny transfer zasobów.

- 1.4.1. Integracja obszaru obu aglomeracji miejskich poprzez dalszy rozwój infrastruktury technicznej, w tym: drogowej, kolejowej i energetycznej.
- 1.4.2. Koordynacja struktur stałej i projektowej współpracy międzysektorowej poprzez:
  - a) wsparcie rozwoju klastrów, w tym o charakterze ponadregionalnym;
  - b) zwiększanie potencjałów parków naukowych, technologicznych i przemysłowych;

- c) wspólne i ukierunkowane podnoszenie kwalifikacji kadry naukowej poprzez staże naukowców w firmach i przedsiębiorców w jednostkach naukowych.

PROJEKTY KLUCZOWE:

- **Modernizacja linii kolejowej Katowice – Kraków (szybkie połączenie).**
- **Wspólna „Karta Metropolitalna” pozwalająca na korzystanie z usług publicznych obu aglomeracji.**

CEL II

POLSKA POŁUDNIOWA PRZESTRZENIĄ PARTNERSKIEJ WSPÓŁPRACY NA RZECZ EFEKTYWNEGO WYKORZYSTANIA MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWYCH.

Rozwój Polski Południowej to proces, który powinien obejmować możliwie duży obszar województw małopolskiego i śląskiego oraz podmiotów z nimi związanych. Wewnętrzne zróżnicowanie makroregionu stwarza możliwości dla generowania licznych i urozmaiconych projektów współpracy, łączących obszary i podmioty o podobnych problemach, aspiracjach, czy potencjałach. Dlatego, drugi cel strategiczny zorientowany jest na szeroko rozumianą integrację: przestrzeni, podmiotów oraz różnego rodzaju aktywności. Takie sformułowanie celu pozwala zaistnieć w strategii nie tylko obszarom metropolitalnym obydwu województw, ale także innym ośrodkom, w tym małym miastom i obszarom wiejskim, które byłyby zainteresowane wspólną realizacją projektów w makroregionie.

Istotą celu strategicznego jest trwale zintegrowanie przestrzeni obu regionów, stworzenie silnych relacji pomiędzy obszarami województw, wspólne gospodarowanie posiadanymi zasobami, umożliwiające ich dodawanie lub komplementarne wykorzystywanie. W ramach drugiego celu strategicznego będą w szczególności realizowane działania integrujące infrastrukturę województw, tworzące sieci współpracy pomiędzy podmiotami makroregionu oraz przyczyniające się do stworzenia konkurencyjnej oferty opierającej się na odkrywaniu nowych możliwości wynikających z połączenia potencjałów województw małopolskiego i śląskiego. W wyniku realizacji drugiego celu strategicznego nastąpi podniesienie rangi współpracujących obszarów i podmiotów w otoczeniu.

WSKAŹNIKI REALIZACJI

1. Zrealizowane projekty infrastruktury transportowej integrującej makroregion: połączenia drogowe, kolejowe, wodne (budowa, modernizacje podwyższające standard).
2. Liczba bezrobotnych wśród absolwentów.
3. Liczba mieszkańców z danego województwa korzystających z usług medycznych drugiego województwa (dane NFZ).
4. Liczba zrealizowanych projektów z programu ochrony przed powodzią w dorzeczu Górnej Wisły.

ANALIZA SWOT DLA II CELU STRATEGICZNEGO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Wola polityczna do współpracy. • Tradycje współpracy naukowej ośrodków krakowskiego i śląskiego. • Wymiana doświadczeń i współpraca pomiędzy podmiotami z województw małopolskiego i śląskiego, szczególnie w obszarze kultury. • Rozbudowywane połączenie autostradowe łączące docelowo zachodnie krańce województwa śląskiego ze wschodnią częścią województwa małopolskiego. • Działalność dużych firm w obu regionach: ArcelorMittal (Dąbrowa Górnicza), Tauron (Katowice), Wasko S.A. (Gliwice), BP (Kraków), GK Synthos (Oświęcim), Valeo (Skawina), JSW S.A. (Jastrzębie Zdrój), Maspex (Wadowice, Tychy), Fiat Auto Poland S.A. (Bielsko-Biała). • Potencjał branży filmowej i audiowizualnej (Alwernia, Bielsko-Biała). • Rozwój dizajnu, projektowania i wzornictwa, w tym także w ośrodkach położonych poza Europolem śląsko-krakowskim (Cieszyn). • Duży (największy w Polsce) rynek zbytu. • Zróżnicowane walory przyrodnicze.	• Niski poziom współpracy pomiędzy biznesem i nauką. • Niewystarczająca współpraca między jednostkami samorządu terytorialnego. • System kształcenia niedopasowany do potrzeb zmieniającego się rynku pracy. • Ograniczony dostęp do zasobów umożliwiających realizację wspólnych projektów –finansowych, informacyjnych itp. • Niska świadomość potrzeby działania ponad granicami administracyjnymi. • Brak tras szybkiej komunikacji drogowej. • Niedostatek analiz i badań umożliwiających podejmowanie kluczowych decyzji w makroregionie (np. brak aktualnych analiz dotyczących opłacalności rozwoju dróg wodnych). • Myślenie konkurencyjne, nie kooperacyjne. • Konflikty interesów, partykularne interesy. • Występowanie obszarów narażonych na występowania zagrożenia powodziowego.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Intensyfikacja współpracy makroregionalnej w skali krajowej i międzynarodowej. • Dostępność środków unijnych w latach 2014-2020 na realizację projektów makroregionalnych. • Stworzenie finansowych instrumentów wsparcia ukierunkowanych na współpracę przedsiębiorstw w ramach makroregionu. • Utrwalający się proces sieciowania (JST, IOB). • Ukierunkowanie polityki rozwoju na wzmacnianie specjalizacji regionalnych. • Korzystne perspektywy na rynku europejskim i krajowym dla rozwoju branż stanowiących aktualne lub potencjalne specjalizacje makroregionu (informatyka, medycyna, przemysł kreatywny, przemysł samochodowy, logistyka). • Sąsiedztwo Słowacji i Czech. • Dostępność nowoczesnych technologii umożliwiających realizację inwestycji infrastrukturalnych oraz wdrażanie systemów integracji transportu. • Swobodny dostęp do nowych rozwiązań organizacyjnych mogących podnosić efektywność funkcjonowania firm, w tym opierających się na rozwiązaniach sieciowych. • Rosnąca popularność outsourcingu. • Rozwój transportu intermodalnego.	• Przeświadczenie o nieopłacalności wspólnych działań. • Osłabienie tempa inwestycji infrastrukturalnych w Polsce związane z okresem przejściowym pomiędzy horyzontami planowania w UE oraz z zakończeniem inwestycji związanych z organizacją Euro 2012. • Duża siła przyciągania kapitału ludzkiego przez metropolię stołeczną oraz relatywnie wysoka atrakcyjność rynku pracy w niektórych krajach UE. • Konkurencja ze strony pozostałych województw. • Ograniczenia w realizacji polityki edukacyjnej w województwach wynikające z systemowych rozstrzygnięć na poziomie krajowym oraz ograniczonych środków na realizację funkcji edukacyjnych. • Wysokie koszty rozwijania innowacyjnych i kreatywnych branż warunkujących nowatorskie wykorzystywanie potencjałów makroregionu. • Zmiany klimatyczne podwyższające ryzyko występowania nadzwyczajnych zjawisk pogodowych oraz związanych z nimi sytuacji kryzysowych. • Bariery prawne w tym związane z ochroną środowiska, utrudniające realizację inwestycji infrastrukturalnych.

KIERUNKI DZIAŁAŃ

2.1. Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu.

- 2.1.1. Zdefiniowanie makroregionalnego rynku pracy oraz bieżący monitoring jego potrzeb (w tym badanie losów absolwentów).
- 2.1.2. Współpraca na rzecz stworzenia komplementarnej oferty edukacyjnej, skorelowanej z potrzebami makroregionalnego rynku pracy w celu:
  - a) zwiększenia liczby absolwentów znajdujących zatrudnienie na makroregionalnym rynku pracy;
  - b) poprawy efektywności systemu kształcenia zawodowego.
- 2.1.3. Rozwój współpracy i koordynacja działań instytucji potwierdzających kwalifikacje uzyskiwane drogą nieformalną.

2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu.

- 2.2.1. Rozwój sektora kreatywnego jako czynnika napędowego przemian strukturalnych w gospodarce:
  - a) budowanie potencjału dla rozwoju dizajnu, wzornictwa, projektowania;
  - b) promocja i rozwój potencjału filmowego i audiowizualnego regionu, starania o zlokalizowanie na terenie makroregionu międzynarodowych, wysokobudżetowych produkcji filmowych.
- 2.2.2. Zapewnienie komplementarności oferty sektora specjalistycznych usług medycznych.
- 2.2.3. Wspieranie wymiany doświadczeń i transferu dobrych praktyk.

PROJEKT KLUCZOWY:

- **Stworzenie sieci współpracy placówek medycznych, rehabilitacyjnych i uzdrowiskowych.**

2.3. Infrastrukturalne integrowanie przestrzeni województw.

- 2.3.1. Integracja infrastruktury transportowej subregionów funkcjonalnych.
- 2.3.2. Wzmocnienie powiązań ośrodków podbeskidzkich systemem drogowym i kolejowym.
- 2.3.3. Zacieśnianie współpracy organizatorów przewozów oraz kolejowych przewoźników pasażerskich w celu stworzenia optymalnej siatki połączeń.
- 2.3.4. Rozwój centrów logistycznych z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury, np. szerokotorowej i dla użytku podmiotów z obydwu województw.

PROJEKTY KLUCZOWE:

- **Budowa Beskidzkiej Drogi Integracyjnej o parametrach drogi ekspresowej (DK 52).**
- **Podniesienie standardów DK 94 do parametrów drogi ekspresowej lub drogi głównej ruchu przyspieszonego (Kraków – Olkusz – Sławków – Dąbrowa-Górnica – Bytom).**

- Rozbudowa Centralnej Magistrali Kolejowej poprawiająca szybkość połączenia z Krakowem i Katowicami.
- Opracowanie koncepcji rozwoju transportu intermodalnego makroregionu.
- Budowa drogi S1 od węzła Kosztowy II w Mysłowicach do węzła Suchy Potok w Bielsku-Białej w wariantcie przebiegu przez powiat oświęcimski.

2.4. Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi.

- 2.4.1. Wspólne działania na rzecz poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych.
- 2.4.2. Ochrona dolin rzek mających zlewnie w obu województwach w tym ochrona przeciwpowodziowa /retencja i obwałowania/.
- 2.4.3. Współpraca województw w zakresie gospodarki odpadami.
- 2.4.4. Integracja regionalnych systemów bezpieczeństwa w zakresie reagowania i likwidacji skutków katastrof oraz klęsk żywiołowych.
- 2.4.5. Działania na rzecz ochrony rzadkich i zagrożonych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt na granicy województw.

PROJEKT KLUCZOWY:

- **Realizacja Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu Górnej Wisły.**

POLSKA POŁUDNIOWA MIEJSCEM PRZYCIĄGAJĄCYM LUDZI, PODMIOTY I INICJATYWY WZMACNIAJĄCE POTENCJAŁY MAKROREGIONU.

Współpraca realizowana w Polsce Południowej prowadzić powinna do wzmocnienia atrakcyjności makroregionu zarówno dla podmiotów wewnętrznych, jak też podmiotów funkcjonujących w otoczeniu krajowym (pozostałe województwa i makroregiony Polski) oraz międzynarodowym (w tym zwłaszcza posiadające wspólną granicę z makroregionem: Czechy i Słowacja). Dostępne udogodnienia i korzyści, jak również wynikające z nich możliwości rozwoju zadecydują o tym, że podmioty z obydwu województw ściślej wiązać będą swoją przyszłość z makroregionem realizując swoje aspiracje i plany. Polska Południowa będzie dla swoich mieszkańców atrakcyjnym miejscem życia i pracy. Atrakcyjność Polski Południowej wpłynie na wzrost zainteresowania ze strony potencjalnych mieszkańców, studentów i naukowców, a także inwestorów i turystów. Zasadniczym elementem budowania pakietowej oferty turystycznej powinny stać się atrakcje turystyczne wspólne dla obu województw, w szczególności Beskidy oraz Jura Krakowsko-Częstochowska.

W konsekwencji, potencjały makroregionu będą wzmocniane, zaś realizowane aktywności będą rozwijane i wzbogacane o pierwiastki innowacyjności i kreatywności, a oferta tworzona przez firmy makroregionu będzie cieszyła się rosnącym zainteresowaniem odbiorców krajowych i zagranicznych.

WSKAŹNIKI REALIZACJI

1. Liczba i wartość inwestycji biznesowych w makroregionie, w tym BIZ.
2. Liczba wspólnie realizowanych wydarzeń:
  - a. kulturalnych,
  - b. sportowych.
3. Liczba wspólnych produktów turystycznych, w tym zrealizowane projekty infrastruktury turystycznej integrującej makroregion: ścieżki rowerowe, inne ścieżki i szlaki turystyczne.
4. Liczba wspólnych wystaw, stoisk obu województw na targach i wystawach międzynarodowych.
5. Powierzchnia terenów poprzemysłowych zrewitalizowanych na cele inwestycyjne, kulturalno-turystyczne.

ANALIZA SWOT DLA III CELU STRATEGICZNEGO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Atrakcyjne położenie geograficzne: góry (Tatry, Beskidy), Jura Krakowsko-Częstochowska. • Zróżnicowane walory przyrodnicze. • Różnorodność dziedzictwa i atrakcji turystycznych: zabytki, szlaki turystyczne. • Silne ośrodki kultu religijnego (Częstochowa, Wadowice, Kraków-Łagiewniki, Kalwaria Zebrzydowska, Piekary Śląskie). • Bogata oferta kulturalna – organizacja licznych eventów (m.in. Coke Life Festival, Misteria Paschalia, Sacrum Profanum, Rava Blues Festival, Off Festival). • Potencjał instytucji kultury obydwu województw oraz ich wzajemna współpraca. • Dostęp do wykwalifikowanych kadr, szczególnie absolwentów kierunków informatycznych, technicznych i biologicznych. • Dynamicznie rozwijające się strefy aktywności gospodarczej. • Dogodne położenie komunikacyjne oraz dostępność terenów pod inwestycje – (autostrada A1 i A4). • Węzeł Wiedzy i Innowacji (KIC InnoEnergy).	• Niedostateczna integracja infrastruktury komunikacyjnej, zwłaszcza w zakresie transportu zbiorowego. • Brak komplementarnego kalendarium imprez (nakładanie się, konkutowanie między sobą). • Brak zachęt do zatrzymania wykwalifikowanych kadr. • Brak wspólnej oferty inwestycyjnej. • Niewystarczająca wspólna oferta turystyczna. • Niewystarczające działania na rzecz rozwoju dotychczasowych oraz tworzenia nowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obu województw.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Duże znaczenie branży filmowej i telewizyjnej w budowaniu wizerunku regionów. • Rosnące zainteresowanie turystyczną ofertą pakietową oraz markowymi produktami kulturalnymi. • Sieciowanie stref aktywności gospodarczej w celu prezentacji wspólnej oferty inwestycyjnej.	• Duża konkurencja w obszarze turystyki i kultury ze strony innych regionów i makroregionów. • Odpływ wyspecjalizowanych kadr do innych ośrodków metropolitalnych. • Niewystarczające środki finansowe na realizację działań. • Zbyt mała podmiotowości układów makroregionalnych w polityce rozwoju. • Duża koncentracja ruchu turystycznego na terenach przyrodniczo wrażliwych i cennych objętych ochroną prawną.

KIERUNKI DZIAŁAŃ

3.1. Tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw.

- 3.1.1. Kompleksowe tworzenie nowych oraz rozwój, zagospodarowanie i integracja już istniejących szlaków turystycznych obejmujących flagowe atrakcje turystyczne zlokalizowane na terenie województw: małopolskiego i śląskiego.
- 3.1.2. Rewitalizacja historycznych i przemysłowych przestrzeni miast ukierunkowana na rozwój usług wolnego czasu.
- 3.1.3. Wspólna promocja produktów turystycznych.

PROJEKTY KLUCZOWE:

- **Stworzenie platformy udostępniania oferty turystycznej integrującej systemy informacji i rezerwacji turystycznej funkcjonujące w obu regionach.**
- **Wykreowanie Szlaku Orlich Gniazd jako flagowego produktu turystycznego Polski Południowej.**
- **Wykreowanie Pustyni Błędowskiej jako flagowego produktu turystycznego Polski Południowej.**

3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

- 3.2.1. Organizacja wysokiej rangi imprez sportowych.
- 3.2.2. Integracja środowisk artystycznych poprzez realizację ponadregionalnych projektów kulturalnych, w tym:
  - a) organizacja wspólnych wydarzeń kulturalno-rozrywkowych;
  - b) wspólny udział w międzynarodowych przedsięwzięciach artystycznych;
  - c) wspólne projekty wystaw, badań z zakresu kultury i tożsamości regionalnej.
- 3.2.3. Promocja markowych produktów kulturalnych.

PROJEKT KLUCZOWY:

- **Organizacja Festiwalu Kultury– wydarzenia realizowane na terenie obu województw pod jednym hasłem.**

3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej.

- 3.3.1. Tworzenie sieci współpracy w zakresie projektowania usług publicznych związanych z obsługą inwestorów.
- 3.3.2. Rewitalizacja przemysłowych przestrzeni miast ukierunkowana na tworzenie atrakcyjnych przestrzeni inwestycyjnych.
- 3.3.3. Promocja oferty inwestycyjnej makroregionu w Polsce i zagranicą.

3.4. Lobbying na rzecz makroregionu.

- 3.4.1. Prezentowanie wspólnych stanowisk i opinii przed krajowymi i międzynarodowymi instytucjami oraz organizacjami w kwestiach istotnych z punktu widzenia rozwoju i interesów makroregionu.
- 3.4.2. Starania o wspólną organizację istotnych wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.
- 3.4.3. Zabiegi o lokalizację na obszarze makroregionu siedzib oraz przedstawicielstw instytucji o znaczeniu międzynarodowym.

VI. FINANSOWANIE

Przyjęta w Unii Europejskiej koncepcja strategii makroregionalnych opiera się m.in. na zasadzie „3 No’s” – *no new institutions, no new money, no new legislation* – *żadnych nowych instytucji, żadnych nowych przepisów, żadnych nowych linii budżetowych dla strategii makroregionalnych*. Zachowanie podejścia dotyczącego nietworzenia nowych, specjalnych linii budżetowych na potrzeby wdrażania strategii makroregionalnych w oczywisty sposób koncentruje wysiłki na znajdowaniu środków finansowych na rzecz podejmowanych działań, wśród źródeł już istniejących.

W przypadku Strategii dla Rozwoju Polski Południowej, identyfikując źródła budżetowe, z których będą finansowane wynikające z niej przedsięwzięcia, należy zwrócić uwagę na specyficzny charakter tego dokumentu. Zidentyfikowane zostały w nim obszary i przedsięwzięcia kluczowe dla Polski Południowej jako całości. Z drugiej strony dokument ten wskazuje na projekty komplementarne o znaczeniu niższym niż ponadregionalne, których realizacja, pomimo iż przeprowadzona osobno przez każdy z regionów, pozwoli na pełniejsze wykorzystanie ich potencjałów. Biorąc pod uwagę powyższe, do realizacji zadań wynikających ze Strategii należy wykorzystywać szerokie spektrum istniejących źródeł finansowych, kładąc przy tym szczególny nacisk na odpowiednie wykorzystanie środków pochodzących z funduszy europejskich w perspektywie programowej 2014-2020.

W nadchodzącej perspektywie finansowej zasadniczym źródłem finansowania dla flagowych – największych projektów realizujących Strategię będą krajowe programy operacyjne. Biorąc pod uwagę fakt opracowania w Polsce kilku strategii mających charakter ponadregionalny należy przyjąć, iż na szczeblu krajowym powinna zostać przyjęta jednolita koncepcja finansowania projektów z nich wynikających, np. poprzez: a) tzw. „XVII program” dedykowany projektom ponadregionalnym b) preferencje w programach krajowych (specjalne priorytety, kryteria) dla projektów ponadregionalnych. Należy przy tym podkreślić, iż włączenie projektów kluczowych Strategii Polski Południowej w finansowanie z programów krajowych wymagać będzie uwzględnienia ich w kontraktach terytorialnych dla obu województw, co będzie wiązało się z podjęciem trójstronnych negocjacji pomiędzy stroną rządową a oboma województwami. W przypadku zadań o mniejszej skali – wskazać należy regionalne programy operacyjne obydwu województw. Odpowiednio skoordynowane powinny premiować przedsięwzięcia wykorzystujące wspólny potencjał i oddziaływujące pozytywnie na pozycję rozwojową makroregionu. Istotnym uzupełnieniem tych źródeł powinny być środki przeznaczone na europejską współpracę terytorialną – dedykowane realizacji wspólnych działań z partnerami słowackimi i czeskimi.

Energia obydwu województw powinna zostać ukierunkowana na realizację w makroregionie inwestycji finansowanych z krajowych środków budżetowych, ze szczególnym zwróceniem uwagi na wykonanie zadań najbardziej istotnych dla rozwoju makroregionu. Nie należy zapominać o prywatnych źródłach finansowania, w tym również w formule partnerstwa publiczno-prywatnego. Bez zaangażowania tych środków sukces niniejszej Strategii będzie trudny do osiągnięcia.

VII. SYSTEM WDRAŻANIA

System wdrażania Strategii organizowany jest przez cztery współzależne mechanizmy, w ramach których określone zostały projekty i działania wdrożeniowe:

- Mechanizm komunikacji pomiędzy podmiotami zarządzającymi wdrażaniem i aktualizacją strategii:
  - spotkania Zarządów Województw oraz Komisji Sejmików Województw właściwych ds. Rozwoju Regionalnego (częstotliwość: w zależności od potrzeb, nie rzadziej niż raz w roku),
  - powołanie Zespołu ds. wdrażania i monitorowania Strategii na poziomie Urzędów Marszałkowskich,
  - kontynuacja idei Rady Programowej,
  - powołanie Rady złożonej z przedstawicieli biznesu i samorządu wytyczającej kierunki integracji gospodarczej województw: małopolskiego i śląskiego.
- Mechanizm poszerzania i utrwalania partnerstwa na rzecz wdrażania Strategii - mechanizmy kojarzenia właściwych partnerów; mechanizmy zawiązywania i funkcjonowania aliansów strategicznych i koalicji wdrażających Strategię na obszarze makroregionu:
  - utworzenie grup projektowych przygotowujących i inicjujących rozwiązania w zakresie organizacji oraz realizacji poszczególnych projektów,
  - tworzenie platform współpracy instytucji zarządzających infrastrukturą integrującą województwa, np. energetyczną, transportową, komunikacyjną,
  - tworzenie zespołów tematycznych i platform wymiany doświadczeń i współpracy pomiędzy gremiami branżowymi makroregionu, np. Forum Nowej Gospodarki,
  - wdrażanie instrumentów nawiązywania relacji międzysektorowych i integracji podmiotów reprezentujących różne sektory i obszary wokół działań i projektów strategicznych,
  - stworzenie i aktualizacja strony internetowej makroregionu dot. wdrażania Strategii,
  - promowanie korzyści uzyskiwanych przez podmioty angażujące się we wdrażanie Strategii,
  - tworzenie międzyregionalnych, interdyscyplinarnych zespołów badawczych dla rozwiązywania wspólnych problemów obydwu województw.
- Mechanizm monitoringu procesu wdrażania Strategii oraz uwarunkowań wdrażania:
  - tworzenie bazy danych służących ocenie wdrażania Strategii,
  - coroczna ocena realizacji Strategii,
  - raport z wdrażania Strategii przygotowywany w połowie okresu realizacji, identyfikujący zmiany w uwarunkowaniach, zrealizowane projekty oraz dobre praktyki,
  - projekty badawcze (w szczególności realizowane przez regionalne obserwatoria rozwoju) zorientowane na identyfikowanie i analizowanie procesów rozwoju na terenie obu województw, w tym aktualizowana analiza pola sił i mapa zaangażowania liderów współpracy makroregionalnej,
  - zintegrowanie działań instytucji badawczych funkcjonujących w sieci procesów gospodarczych i społecznych, prowadzących badania nad procesami rozwoju i wdrażaniem Strategii (podmiot integrujący dotychczasowe rozproszone działania).

- Mechanizm montażu środków do wdrażania Strategii:
  - zapewnienie środków na realizację Strategii w programach operacyjnych województw, budżetach województw,
  - zapewnienie alokacji z programów krajowych lub stworzenie specjalnego programu dedykowanego realizacji strategii ponadregionalnych,
  - realizacja projektów usuwania barier kompetencyjnych utrudniających włączenie podmiotów regionalnych w projekty strategiczne,
  - realizacja projektów udostępniania informacji o unikatowych zasobach drugiego województwa oraz projektach strategicznych, w które mogą zaangażować się podmioty z drugiego województwa,
  - promowanie zintegrowanych projektów współpracy makroregionu na szczeblu centralnym oraz ubieganie się o środki na realizację takich projektów.

VIII. ZASADY REALIZACJI STRATEGII

ZASADY HORYZONTALNE

- **zasada partnerstwa** – oznacza:
  - ścisłą współpracę oraz wzajemną odpowiedzialność obu regionów zarówno na etapie przygotowania, jak również realizacji Strategii,
  - mobilizowanie i angażowanie podmiotów reprezentujących różnorodne środowiska oraz instytucje na rzecz opracowania oraz wdrożenia Strategii; szczególną formą tej współpracy będą szerokie konsultacje społeczne zapisów Strategii z przedstawicielami mieszkańców/obywateli, środowisk samorządowych, branżowych, naukowych, organizacji pozarządowych, podmiotów publicznych, podmiotów sektora prywatnego itp.
- **zasada kompleksowości** – wypracowane rozwiązania powinny angażować wszelkie dostępne potencjały, tak aby zapewnić efektywną realizację przyjętych celów i przyczynić się do podniesienia konkurencyjności obszaru obu województw;
- **zasada programowania** – Strategia powinna wyznaczać wieloletnie priorytety, sposób finansowania, wdrażania i monitorowania ustaleń strategicznych. U podstaw tej zasady leży konieczność długoletniego planowania rozwoju z uwzględnieniem wszystkich istotnych elementów systemu. Przyjęcie tej zasady oznacza również, że działania przewidywane na lata po okresie obowiązywania niniejszej Strategii będą stanowić kontynuację działań i rozwiązań proponowanych dla poprzednich okresów;
- **zasada zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, przestrzennym, gospodarczym i środowiskowym** – oznacza, że rozwój społeczny i gospodarczy obszaru obydwu województw nie może pozostawać w konflikcie z interesami ochrony środowiska. Projektowane działania muszą uwzględniać potrzeby przyszłych pokoleń, dlatego nie mogą naruszać równowagi przyrodniczej. Konsekwencją przyjęcia tej zasady jest uznanie ochrony środowiska za kluczową i równoważną w realizacji rozwoju gospodarczego i społecznego Polski Południowej;
- **zasada otwartości** - Strategia dla Rozwoju Polski Południowej stanowi przede wszystkim platformę współpracy pomiędzy podmiotami z województw małopolskiego i śląskiego. Nie

wyklucza się jednak możliwości realizacji wspólnych przedsięwzięć z partnerami z otoczenia makroregionu, w tym transgranicznych.

ZASADY WDRAŻANIA STRATEGII

- **zasada efektywności inwestycyjnej** – oznacza, że za priorytetowe zadania uznane będą inwestycje o najwyższym stopniu efektywności ekonomicznej w odniesieniu do potrzeb mieszkańców regionu, uwzględniając ograniczoność środków finansowych na realizację inwestycji;
- **zasada montażu finansowego** – podczas przygotowania projektów i zadań uwzględniane będą rozwiązania umożliwiające pozyskanie dodatkowych źródeł finansowania, w tym kapitału prywatnego. Nie oznacza to jednak, że środki finansowe na realizację określonych zadań będą w całości pochodziły z dotacji. Podmiot realizujący projekt musi dysponować określonymi środkami, a różnorodne dotacje (np. unijne, czy samorządowe) będą uzupełnieniem tych środków (współfinansowanie);
- **zasada monitorowania i oceny** – oznacza konieczność systematycznego monitorowania poziomu osiągania wyznaczonych wskaźników poprzez regularne gromadzenie informacji statystycznych jak również prowadzenie stałych analiz celem dokonania oceny i ewentualnych korekt w systemie wdrażania Strategii.

IX. CZYNNIKI RYZYKA

W toku prac nad Strategią zidentyfikowane zostały czynniki ryzyka realizacji jej założeń. Wśród nich wyodrębniono następujące grupy: administracyjno-prawne, finansowe, komunikacyjne i społeczno-kulturowe.

Pomimo woli współpracy obu regionów nie można wykluczyć sytuacji, w której współdziałanie przerodzi się w konkurencję. Zjawisko to może być potęgowane różnicami w kierunkach rozwoju obu województw oraz pozostającymi w ich dyspozycji zasobami.

Wśród istotnych ograniczeń o charakterze administracyjno-prawnym wskazać należy przede wszystkim na częste zmiany przepisów prawa, odmienną ich interpretację oraz zawiłość i czasochłonność procedur Prawa Zamówień Publicznych. Uwagę zwraca również brak możliwości wpływu na politykę sektorową państwa, np. poprzez narzędzie kontraktu terytorialnego.

Nie bez znaczenia pozostają ograniczenia finansowe, takie jak: niewystarczające środki na realizację projektów makroregionalnych z budżetów województw, brak preferencji dla przedsięwzięć o charakterze ponadregionalnym w przyszłej perspektywie UE 2014-2020 oraz trudności w ubieganiu się o środki.

Brak doświadczeń w realizacji tego typu współpracy może przełożyć się na ograniczenia w przepływie wiedzy i informacji, które dodatkowo będą potęgowane przez niedookreślone reguły partnerstwa, trudności wynikające z koordynacji wielu podmiotów oraz brak informacji dotyczących potencjalnych obszarów współpracy.

Nie można zapomnieć o barierach społeczno-kulturowych, wśród których istotną rolę odgrywają stereotypy wynikające przede wszystkim z braku wiedzy o sąsiednim regionie. Zagrożeniem dla powodzenia realizacji Strategii może być także brak ugruntowanej tradycji współdziałania oraz przekonanie o jego nieskuteczności. Postawa taka może prowadzić do bierności oraz braku własnej inicjatywy.

X. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik 1 POROZUMIENIE W SPRAWIE PODJĘCIA PRAC NAD STRATEGIA DLA ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ W OBSZARZE WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO I ŚLĄSKIEGO	35
Załącznik 2A LISTA PROJEKTÓW KLUCZOWYCH	38
Załącznik 2B LISTA PROPOZYCJI ZGŁOSZONYCH W TRAKCIE WARSZTATÓW I BADANIA ANKIETOWEGO, STANOWIĄCA PODSTAWĘ DLA USTALENIA KIERUNKÓW I TYPÓW PROJEKTÓW ZAWARTYCH W STRATEGII	43
Załącznik 3 DOBRE PRAKTYKI WSPÓŁPRACY MAŁOPOLSKO-ŚLĄSKIEJ - ANALIZA ANKIET	48
Załącznik 4 OPRACOWANIA I DOKUMENTY WYKORZYSTANE W PRACACH NAD STRATEGIĄ.....	50
Załącznik 5 OSOBY UCZESTNICZĄCE W PRACACH NAD PROJEKTEM STRATEGII	51

Załącznik 1 POROZUMIENIE W SPRAWIE PODJĘCIA PRAC NAD STRATEGIA DLA ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ W OBSZARZE WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO I ŚLĄSKIEGO

(Chrzanów, 23 maja 2011 r.)

POROZUMIENIE

**w sprawie podjęcia prac nad Strategią dla Rozwoju Polski Południowej
w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego**

zawarte w dniu 23 maja 2011 r. pomiędzy:

Województwem Małopolskim, reprezentowanym przez:

- Pana Marka Sowę – Marszałka Województwa Małopolskiego
- Pana Wojciecha Kozaka – Wicemarszałka Województwa Małopolskiego

i

Województwem Śląskim, reprezentowanym przez:

- Pana Adama Matusiewicza – Marszałka Województwa Śląskiego
- Panią Aleksandrę Gajewską-Przydrygę - Wicemarszałka Województwa Śląskiego

zwanymi dalej łącznie „Stronami Porozumienia”,

o następującej treści:

Strony Porozumienia oświadczają, iż w celu dynamicznego rozwoju regionów i pełnego wykorzystania ich potencjałów oraz osiągnięcia przez nie wysokiej pozycji w Polsce i Unii Europejskiej konieczne jest podjęcie współpracy międzyregionalnej w kierunku zwiększenia konkurencyjności oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym jak i przestrzennym obu Województw.

W związku z tym, mając na uwadze potrzebę:

- odpowiedzi na **wyzwania** zmieniającej się **polityki spójności Unii Europejskiej**, kierując się zapisami projektu **Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju** oraz **Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego**, która wśród najważniejszych zadań samorządu województwa wymienia zapewnianie **powiązań sieci międzyregionalnych** w celu realizacji **wspólnych inicjatyw rozwojowych** oraz wymiany wiedzy i doświadczeń w zakresie rozwoju regionalnego,
- zwiększenia **dostępności komunikacyjnej** obydwu Województw – zarówno w wymiarze spójności wewnętrznej jak i w relacjach z innymi województwami,
- wykorzystania szans wynikających z rozwoju **nowoczesnych technologii**, w tym intensyfikację współpracy dla rozwoju **węzła wiedzy i innowacji**,
- wzmocnienia pozycji obydwu Województw w zakresie przygotowania **wspólnej oferty inwestycyjnej** i jej promocji zewnętrznej,
- poszukiwania rozwiązań przeciwdziałania negatywnym **tendencjom demograficznym**, zwłaszcza na rynku pracy, w tym określenie kierunków rozwoju makroregionalnego rynku pracy,
- określenia wspólnej **oferty usług czasu wolnego**, opartej na zróżnicowanych i komplementarnych produktach turystyki i kultury,

w oparciu o:

- odzwierciedlone w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego oraz projekcie Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju **aktualne trendy rozwojowe**, związane z terytorialnym wymiarem polityki rozwoju, realizowanym m.in. poprzez wyznaczanie obszarów funkcjonalno-przestrzennych, przekraczających podziały administracyjne, związanych z procesami gospodarczymi, społecznymi i przyrodniczymi celem efektywniejszego wykorzystania endogenicznych czynników rozwoju,

- **odniesienia do terytorium województw małopolskiego i śląskiego**, jako obszaru koncentracji działalności gospodarczej z perspektywami spójnego rozwoju w ciągu najbliższych lat, wskazane w wynikach badań Europejskiej Sieci Obserwacyjnej Rozwoju Terytorialnego i Spójności Terytorialnej (ESPON) oraz projekcie Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju,

w konsekwencji prowadzonych przez przedstawicieli obu Województw rozmów na temat potrzeby powstania ponadregionalnego dokumentu strategicznego oraz będących ich wynikiem zapisów:

- Deklaracji Nr 2/10 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 1 października 2010 r. w sprawie rozwoju współpracy pomiędzy Samorządem Województwa Małopolskiego a Samorządem Województwa Śląskiego
oraz

- Uchwały Nr III/57/1/2010 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 1 października 2010 r. w sprawie: deklaracji dotyczącej rozwoju współpracy pomiędzy Samorządem Województwa Śląskiego a Samorządem Województwa Małopolskiego

a także w oparciu o projekt Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 oraz Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”

ustalają, co następuje:

§ 1

1. Strony Porozumienia postanawiają podjąć wspólne działania prowadzące do opracowania Strategii dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego, zwanej dalej „Strategią”. Uwarunkowania i przesłanki dla podjęcia prac nad Strategią określa załącznik nr 1.

2. Prace nad Strategią są inicjatywą oddolną, będącą wyrazem woli Województw, której celem jest współdziałanie województw w zakresie prac programowych, ze szczególnym uwzględnieniem nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014 – 2020.

§ 2

W celu skutecznej realizacji niniejszego Porozumienia, Strony Porozumienia zwrócą się do Ministra Rozwoju Regionalnego z propozycją objęcia patronatem prac nad Strategią.

§ 3

Priorytetowymi obszarami współpracy w Strategii będą w szczególności:

- gospodarka, ze szczególnym uwzględnieniem sektora badawczo-rozwojowego (w tym kreowanie powiązań i promowanie współpracy) oraz polityki inwestycyjnej,
- sektor turystyki i kultury (w tym promocja i rozwój usług turystycznych),
- kapitał ludzki (z uwzględnieniem monitorowania ponadregionalnego rynku pracy i zarządzania kierunkami kształcenia oraz polityki ochrony zdrowia),
- ochrona środowiska (w szczególności jakość powietrza i wód, zarządzanie zlewniowe, hałas, ochrona krajobrazu),
- infrastruktura w zakresie:
  - energetyki,
  - działań przeciwpowodziowych,
  - komunikacji (sieci komunikacyjne i telekomunikacyjne),

- transportu, w tym połączenia drogowe, kolejowe (w tym kolej aglomeracyjna), lotnicze (koordynacja funkcji lotnisk) i wodne,
- rewitalizacja przestrzeni miejskich,
- współpraca transgraniczna.

§ 4

1. Strony Porozumienia realizować będą cele określone w niniejszym porozumieniu w ramach współpracy na następujących zasadach:
  - a) każda ze Stron Porozumienia powoła Radę Programową, której zadaniem będzie nakreślenie głównych kierunków prac nad Strategią, opiniowanie założeń programowych i projektu Strategii, czuwanie nad realizacją przyjętego harmonogramu prac oraz promowanie dokumentu,
  - b) każda ze Stron Porozumienia powoła Radę Naukową, której zadaniem będzie doradztwo i opiniowanie zapisów Strategii,
  - c) każda ze Stron Porozumienia powoła zespół zadaniowy, którego zadaniem będzie prowadzenie analiz oraz opracowanie projektu Strategii,
  - d) Strony Porozumienia dopuszczają możliwość nawiązania współpracy z doradcą strategicznym – ekspertem, którego zadaniem będzie opiniowanie i doradztwo w zakresie opracowywanej Strategii.
2. Każda ze Stron Porozumienia powoła oraz określi skład rad oraz zespołu, o których mowa w ust. 1 lit. a) – c), odrębnie w określonym przez siebie trybie. W trakcie określania składu rad oraz zespołu każda ze Stron uwzględni rangę i charakter prac oraz weźmie pod uwagę opinię wyrażaną przez drugą Stronę Porozumienia.
3. Harmonogram działań Stron Porozumienia stanowi załącznik nr 2 do niniejszego Porozumienia.

§ 5

Każda ze Stron Porozumienia zobowiązuje się sfinansować swoje wydatki związane z jego realizacją.

§ 6

Każdej ze Stron Porozumienia przysługuje prawo do odstąpienia od Porozumienia z trzymiesięcznym okresem wypowiedzenia.

§ 7

Porozumienie zawiera się do czasu zakończenia procesu opracowania Strategii, określonego w załączonym harmonogramie.

§ 8

Porozumienie wchodzi w życie z dniem podpisania.

W imieniu Województwa Śląskiego

W imieniu Województwa Małopolskiego

.....

.....

.....

.....

Załącznik 2A LISTA PROJEKTÓW KLUCZOWYCH

Wśród projektów realizowanych w ramach Strategii poczesne miejsce zajmują te, które integrują działania różnych podmiotów w obydwu województwach i wspierają nawiązywanie trwałych relacji między nimi. Dlatego też **projekty kluczowe** spełniają następujące kryteria selekcji:

- pozostają tematycznie lub przestrzennie zlokalizowane na obszarze co najmniej jednego z województw,
- posiadają zasięg ponadregionalny,
- wymagają współdziałania podmiotów z obu województw,
- ich realizacja ma kluczowe znaczenie dla rozwoju obu województw,
- przyczyniają się do realizacji co najmniej jednego celu Strategii.

UZASADNIENIE WYBORU PROJEKTU WYNIKAJĄCE Z ANALIZY SWOT

Projekt kluczowy	Mocne strony makroregionu wykorzystywane przez projekt	Słabe strony makroregionu niwelowane przez projekt	Szanse w otoczeniu makroregionu wykorzystywane przez projekt	Zagrożenia w otoczeniu makroregionu niwelowane przez projekt
Stworzenie makroregionalnego systemu transferu innowacji i technologii	Występowanie sektorów o wysokim potencjale innowacyjnym.	Odptyw młodej, wykształconej kadry, w tym najzdolniejszych absolwentów.	Rozwój gospodarki opartej na wiedzy.	Silna konkurencja ze strony europejskich ośrodków naukowo-badawczych.
	Wysoko wykwalifikowana kadra naukowa.			
	Duży potencjał naukowo-wdrożeniowy i techniczny (instytuty badawcze, patenty, innowacje).			
	Występowanie ośrodków wiedzy o znaczeniu europejskim.	Niewystarczające środki finansowe na kreowanie i wdrażanie innowacji.		Umacniająca się pozycja Warszawy jako centrum badawczo-rozwojowego kraju.
	Wysoki udział firm wprowadzających nowe rozwiązania w zakresie produktu, metod produkcji lub organizacji.	Słaba współpraca uczelni i ośrodków naukowych z przedsiębiorstwami.		
	Duża koncentracja instytucji otoczenia biznesu, parków naukowo-technologicznych, technologicznych, przemysłowych.	Niewystarczający transfer wiedzy i rozwiązań pomiędzy ośrodkami badawczymi i naukowymi w ramach Europolu.		
Konsorcja Innowacyjnej Medycyny	Wysoko wykwalifikowana kadra naukowa.	Niewystarczające środki finansowe na kreowanie i wdrażanie innowacji.	Rozwój gospodarki opartej na wiedzy.	Umacniająca się pozycja Warszawy jako centrum badawczo-rozwojowego kraju.
	Duży potencjał naukowo-wdrożeniowy i techniczny (instytuty badawcze, patenty, innowacje).	Niewystarczający transfer wiedzy i rozwiązań pomiędzy ośrodkami badawczymi i naukowymi w ramach Europolu.		
	Występowanie ośrodków wiedzy o znaczeniu europejskim.			
Bipolarne Centrum Wzornictwa i Dizajnu	Wysoki udział firm wprowadzających nowe rozwiązania w zakresie produktu, metod produkcji lub organizacji.	Niewystarczający transfer wiedzy i rozwiązań pomiędzy ośrodkami badawczymi i naukowymi w ramach Europolu.	Rozwój gospodarki opartej na wiedzy.	Silna konkurencja ze strony europejskich ośrodków naukowo-badawczych.
	Duży potencjał instytucji kultury.	Odptyw młodej, wykształconej kadry, w tym najzdolniejszych absolwentów.		
Foresight regionalny na rzecz konkurencyjności Polski Południowej	Zróznicowana struktura gospodarki.	Słaba dynamika tworzenia się nowych podmiotów gospodarczych.	Rozwój gospodarki opartej na wiedzy.	Spadek zainteresowania przedsiębiorstw zagranicznych inwestycjami w Europie Środkowej.
	Występowanie sektorów o wysokim potencjale innowacyjnym.	Niewystarczające środki finansowe na kreowanie i wdrażanie innowacji.		

	Duży potencjał naukowo-wdrożeniowy i techniczny (instytuty badawcze, patenty, innowacje).	Niewystarczająca promocja Europolu jako potencjalnego miejsca lokalizacji europejskich ośrodków naukowych.		Dekoniunktura wywołana kryzysem gospodarczym na rynkach światowych.
	Wysoki udział firm wprowadzających nowe rozwiązania w zakresie produktu, metod produkcji lub organizacji.			Umacniająca się pozycja Warszawy jako centrum badawczo-rozwojowego kraju.
	Drugi co do wielkości w Polsce ośrodek akademicki.			
Podniesienie standardów DK 94 do parametrów drogi ekspresowej lub drogi głównej ruchu przyspieszonego (Kraków – Olkusz – Sławków – Dąbrowa-Górnica – Bytom).	Dobra dostępność komunikacyjna obu aglomeracji. Sąsiedztwo obu obszarów metropolitalnych.	Brak alternatywnych do autostrady tras szybkiego ruchu spełniających standardy drogi ekspresowej.	Rozwój gospodarki opartej na wiedzy. Postępujący proces metropolizacji przestrzeni europejskiej i rosnące znaczenie polityki miejskiej w politykach rozwoju.	Umacniająca się pozycja Warszawy jako centrum badawczo-rozwojowego kraju.
Modernizacja linii kolejowej Katowice – Kraków (szybkie połączenie).	Dobra dostępność komunikacyjna obu aglomeracji.	Brak szybkiego połączenia kolejowego między Katowicami a Krakowem.	Rozwój gospodarki opartej na wiedzy.	Umacniająca się pozycja Warszawy jako centrum badawczo-rozwojowego kraju.
Wspólna "Karta Metropolitalna" pozwalająca na korzystanie z usług publicznych obu aglomeracji	Sąsiedztwo obu obszarów metropolitalnych.	Słaba integracja usług publicznych w ramach Europolu.	Postępujący proces metropolizacji przestrzeni europejskiej i rosnące znaczenie polityki miejskiej w politykach rozwoju.	Niewystarczająca liczba środków finansowych na wspieranie polityki rozwoju metropolii w ramach przyszłej perspektywy finansowej UE 2014-2020.
	Dobra dostępność komunikacyjna obu aglomeracji.		Rozwój e-usług, nowoczesnych rozwiązań informatycznych oraz kształtowanie się społeczeństwa informacyjnego.	
	Drugi co do wielkości w Polsce ośrodek akademicki.			
Stworzenie sieci współpracy innowacyjnych placówek medycznych, rehabilitacyjnych i uzdrowiskowych	Rozbudowywane połączenie autostradowe łączące docelowo zachodnie krańce województwa śląskiego ze wschodnią częścią województwa małopolskiego.	Niewystarczająca współpraca między jednostkami samorządu terytorialnego.	Intensyfikacja współpracy makroregionalnej w skali krajowej i międzynarodowej.	Wysokie koszty rozwijania innowacyjnych i kreatywnych branż warunkujących nowatorskie wykorzystywanie potencjałów makroregionu.
	Działalność dużych firm w obu regionach: ArcelorMittal (Dąbrowa Górnicza), Tauron (Katowice), Wasko S.A. (Gliwice), BP (Kraków), GK Synthos (Oświęcim), Valeo (Skawina), JSW S.A. (Jastrzębie Zdrój), Maspex (Wadowice, Tychy), Fiat Auto Poland S.A. (Bielsko-Biała).		Korzystne perspektywy na rynku europejskim i krajowym dla rozwoju branż stanowiących aktualne lub potencjalne specjalizacje makroregionu (informatyka, medycyna, przemysł kreatywny, przemysł samochodowy, logistyka).	
	Duży (największy w Polsce) rynek zbytu.			

Rozbudowa Centralnej Magistrali Kolejowej poprawiająca szybkość połączenia z Krakowem i Katowicami	Dobra dostępność komunikacyjna obu aglomeracji.	Brak szybkiego połączenia kolejowego między Katowicami a Krakowem.	Rozwój gospodarki opartej na wiedzy.	Umacniająca się pozycja Warszawy jako centrum badawczo-rozwojowego kraju.
Budowa Beskidzkiej Drogi Integracyjnej o parametrach drogi ekspresowej (DK 52)	Zróżnicowany potencjał kulturowy, przyrodniczy i turystyczny.	Ograniczony dostęp do zasobów umożliwiających realizację wspólnych projektów finansowych, informacyjnych itp.	Możliwości nawiązywania współpracy transgranicznej związane z sąsiedztwem Słowacji i Czech.	Osłabienie tempa inwestycji infrastrukturalnych w Polsce związane z okresem przejściowym pomiędzy horyzontami planowania w UE oraz z zakończeniem inwestycji związanych z organizacją EURO 2012.
	Rozbudowywane połączenie autostradowe łączące docelowo zachodnie krańce województwa śląskiego ze wschodnią częścią województwa małopolskiego.	Brak tras szybkiej komunikacji drogowej.	Dostępność nowoczesnych technologii umożliwiających realizację inwestycji infrastrukturalnych oraz wdrażanie systemów integracji transportu.	
	Rozbudowywane połączenie autostradowe łączące docelowo zachodnie krańce województwa śląskiego ze wschodnią częścią województwa małopolskiego.	Ograniczony dostęp do zasobów umożliwiających realizację wspólnych projektów finansowych, informacyjnych itp.		
Budowa drogi S1 od węzła Kosztowy II w Mysłowicach do węzła Suchy Potok w Bielsku Białej w wariantcie przebiegu przez powiat oświęcimski.	Rozbudowywane połączenie autostradowe łączące docelowo zachodnie krańce województwa śląskiego ze wschodnią częścią województwa małopolskiego.	Brak tras szybkiej komunikacji drogowej.	Możliwości nawiązywania współpracy transgranicznej związane z sąsiedztwem Słowacji i Czech.	Osłabienie tempa inwestycji infrastrukturalnych w Polsce związane z okresem przejściowym pomiędzy horyzontami planowania w UE oraz z zakończeniem inwestycji związanych z organizacją EURO 2012.
	Zróżnicowany potencjał kulturowy, przyrodniczy i turystyczny.	Ograniczony dostęp do zasobów umożliwiających realizację wspólnych projektów finansowych, informacyjnych itp.	Dostępność nowoczesnych technologii umożliwiających realizację inwestycji infrastrukturalnych oraz wdrażanie systemów integracji transportu.	
Opracowanie koncepcji rozwoju transportu intermodalnego makroregionu	Duży (największy w Polsce) rynek zbytu.	Niedostatek analiz i badań umożliwiających podejmowanie kluczowych decyzji w makroregionie (np. brak aktualnych analiz dotyczących opłacalności rozwoju dróg wodnych).	Dostępność nowoczesnych technologii umożliwiających realizację inwestycji infrastrukturalnych oraz wdrażanie systemów integracji transportu.	Przeświadczenie o nieopłacalności wspólnych działań.
	Rozbudowywane połączenie autostradowe łączące docelowo zachodnie krańce województwa śląskiego ze wschodnią częścią województwa małopolskiego.		Rozwój transportu intermodalnego.	Konkurencja ze strony pozostałych województw.
Realizacja Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu Górnej Wisły	Zróżnicowane walory przyrodnicze.	Niewystarczająca współpraca między jednostkami samorządu terytorialnego.	Dostępność środków unijnych w latach 2014-2020 na realizację projektów makroregionalnych.	Bariery prawne ,w tym związane z ochroną środowiska, utrudniające realizację inwestycji

		Występowanie obszarów narażonych na zagrożenie powodziowe.		infrastrukturalnych.
Wykreowanie Szlaku Orlich Gniazd flagowego produktu turystycznego Polski Południowej	Atrakcyjne położenie geograficzne: góry (Tatry, Beskidy), Jura Krakowsko-Częstochowska.	Brak komplementarnego kalendarium imprez (nakładanie się, konkutowanie między sobą).	Rosnące zainteresowanie turystyczną ofertą pakietową oraz markowymi produktami kulturalnymi.	Duża konkurencja w obszarze turystyki i kultury ze strony innych regionów i makroregionów.
	Różnorodność dziedzictwa i atrakcji turystycznych: zabytki, szlaki turystyczne.	Niewystarczająca wspólna oferta turystyczna.		
	Zróżnicowane walory przyrodnicze.			
Wykreowanie Pustyni Błędowskiej flagowego produktu turystycznego Polski Południowej	Atrakcyjne położenie geograficzne: góry (Tatry, Beskidy), Jura Krakowsko-Częstochowska.	Brak komplementarnego kalendarium imprez (nakładanie się, konkutowanie między sobą).	Rosnące zainteresowanie turystyczną ofertą pakietową oraz markowymi produktami kulturalnymi.	Duża konkurencja w obszarze turystyki i kultury ze strony innych regionów i makroregionów.
	Różnorodność dziedzictwa i atrakcji turystycznych: zabytki, szlaki turystyczne.	Niewystarczająca wspólna oferta turystyczna.		
	Zróżnicowane walory przyrodnicze.			
Stworzenie platformy udostępniania oferty turystycznej integrującej systemu informacji i rezerwacji turystycznej funkcjonujące w obu regionach	Różnorodność dziedzictwa i atrakcji turystycznych: zabytki, szlaki turystyczne.	Brak komplementarnego kalendarium imprez (nakładanie się, konkutowanie między sobą).	Rosnące zainteresowanie turystyczną ofertą pakietową oraz markowymi produktami kulturalnymi.	Duża konkurencja w obszarze turystyki i kultury ze strony innych regionów i makroregionów.
	Zróżnicowane walory przyrodnicze.			
	Silne ośrodki kultu religijnego (Częstochowa, Wadowice, Kraków-Łagiewniki, Kalwaria Zebrzydowska, Piekary Śląskie).	Niewystarczająca wspólna oferta turystyczna.		
	Bogata oferta kulturalna – organizacja licznych eventów (m.in. Coke Life Festival, Misteria Paschalia, Sacrum Profanum, Rava Blues Festival, Off Festival).			
	Potencjał instytucji kultury obydwu województw oraz ich wzajemna współpraca.			
Organizacja Festiwalu Kulturalnego – realizowane wydarzenia na terenie obu województw pod jednym hasłem	Bogata oferta kulturalna – organizacja licznych eventów (m.in. Coke Life Festival, Misteria Paschalia, Sacrum Profanum, Rava Blues Festival, Off Festival).	Brak komplementarnego kalendarium imprez (nakładanie się, konkutowanie między sobą).	Rosnące zainteresowanie turystyczną ofertą pakietową oraz markowymi produktami kulturalnymi.	Duża konkurencja w obszarze turystyki i kultury ze strony innych regionów i makroregionów.
	Potencjał instytucji kultury obydwu województw oraz ich wzajemna współpraca.			

Załącznik 2B LISTA PROPOZYCJI ZGŁOSZONYCH W TRAKCIE WARSZTATÓW I BADANIA ANKIETOWEGO, STANOWIĄCA PODSTAWĘ DLA USTALENIA KIERUNKÓW I TYPÓW PROJEKTÓW ZAWARTYCH W STRATEGII

Poniższa lista stanowi wynik badania ankietowego oraz prac warsztatowych przeprowadzonych w obu województwach od lutego do maja 2012 r. Materiał ten był jednym z elementów, które legły u podstaw sformułowania kierunków i typów projektów zawartych w niniejszej Strategii.

1.1. Wykorzystanie potencjałów uczelni oraz jednostek badawczo-rozwojowych na rzecz wykreowania silnego i rozpoznawalnego centrum naukowego.

- Rozwijanie kompetencji menedżerskich i informatycznych dla studentów kierunków humanistycznych.
- Organizacja wspólnych warsztatów, konkursów dla studentów i młodych absolwentów w zakresie wzornictwa (nowe technologie, innowacyjne rozwiązania, ASP, wydziały projektowe, politechniki).
- Uruchomienie interdyscyplinarnego kierunku studiów „Produkcja multimedialnej rozrywki” (ASP, AGH, UŚ, UE Kraków, UE Katowice i uczelnie techniczne).

1.2. Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich.

- Prowadzenie i wdrożenie badań nad nowymi lekami realizowane w partnerstwie firm farmaceutycznych i uczelni.
- Tworzenie wspólnej oferty usług biotechnologicznych dla przemysłu farmaceutycznego.
- Rozwój sieci współpracy w zakresie usług i technologii IT.
- Prowadzenie i wdrożenie badań w obszarze energetyki (OZE, klaster czystych technologii węglowych).
- Powołanie Centrum Kompetencji w zakresie przemysłu chemicznego opartego na zaawansowanych technologiach.
- Nowe KIC (Knowledge Information Center) Małopolsko-Śląskie.
- Współpraca przy badaniach materiałów ceramicznych.
- Badanie i ocena materiałów izolacji budowlanej.
- Opracowanie i wdrożenie innowacyjnego kotła dla ogrzewnictwa indywidualnego.
- Opracowanie i wdrożenie technologii wytwarzania bezhalogenowego opóźniacza palenia na bazie polifosforanu melaminy oraz sposób jego stosowania w tworzywach sztucznych – badania modelowe i przemysłowe.
- Opracowanie oraz wdrożenie do produkcji ekologicznych lakierów i emalii do drewna.
- Opracowanie i wdrożenie innowacyjnej technologii produkcji personalizowanych kart plastikowych.
- Opracowanie technologii wytwarzania biorientowanej folii termokurczliwej na bazie tworzyw poliolefinowych.

- Opracowanie technologii wytwarzania wielowarstwowych folii barierowych.
- Prowadzenie prac badawczo-rozwojowych związanych ze skutecznością biostatyczną (cechy antybakteryjne i antygrzybiczne) impregnatów do powierzchni mineralnych typu płytki ceramiczne podłogowe (gresowe, glazurowane) zawierających związki nanosrebra i nanokremu, przeznaczonych do zastosowania na plażach i „ścieżkach” wewnątrz budynków basenowych (strefy kontaktu z suchą i mokrą stopą ludzką).
- Wykonanie ekspertyzy powłoki lakierowej na panelu ściennym pokrytym farbą proszkową.
- Wykonanie ekspertyzy stanu przygotowania powierzchni pod nałożenie powłoki antykorozyjnej oraz poprawności wykonania nałożenia powłoki na istniejących kanałach spalin w cementowni Lafarge Cement S.A. w Bielawach.
- Opracowanie technologii przygotowania powierzchni i malowania farbami proszkowymi elementów do maszyn zimowego utrzymania dróg, lotnisk, zbiorników na solankę, oraz ślimaków napędowych.
- Prowadzenie prac badawczo-rozwojowych w zakresie zaawansowanych technologii odzysku i recyklingu.
- Opracowanie i walidacja nowych metod oraz algorytmów wspomagających optymalizację i monitorowanie przebiegu elektrostymulacji, szczególnie resynchronizującej, stosowanej w terapii niewydolności serca.
- Prowadzenie badań naukowych w zakresie kumulacji metali ciężkich w tkankach nowotworowych, bariery antyoksydacyjnej a choroby nowotworowe.
- Prowadzenie badań w zakresie biotransferu odpadowej gliceryny z produkcji biopaliw do etanolu - generacji nowego paliwa – bioetanolu.
- Opracowanie biotechnologii oczyszczania ścieków poprodukcyjnych biodiesla poprzez wyselekcjonowane biocenozy mikroorganizmów.
- Prowadzenie badań w zakresie biotechnologii adsorpcji i redukcji toksycznych związków chromu.
- Prowadzenie badań w zakresie wykorzystania roślin w celu remediacji podłoży i wód zanieczyszczonych metalami ciężkimi.
- Prowadzenie badań w zakresie wykorzystania substratu organicznego z frakcji podsitowej w aspekcie optymalizacji procesu fermentacji wytwarzania biogazu.

1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich.

- Organizacja międzynarodowych konkursów muzycznych w oparciu o markowe wydarzenia, instytucje i osoby (np. G. Fitelberg, A. Didur).
- Organizacja wspólnego festiwalu Opery Krakowskiej, Opery Śląskiej, śląskich teatrów muzycznych.
- Rozszerzenie zasięgu już istniejących festiwali na obydwie województwa (np. Krakowskie Misteria Paschalia, Katowickie „Interpretacje”).
- Współorganizacja wydarzeń filmowych w regionach: Międzynarodowy Festiwal Producentów Filmowych REGIO FUN, Festiwal Kina Niezależnego Off Plus Camera, Krakowski Festiwal

Filmowy, Etiuda & Anima, stworzenie mechanizmów współpracy pomiędzy film commissions – transfer produkcji.

- Współpraca przy organizacji Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Kultura Europy Środkowej”.
- Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej im. Henryka Mikołaja Góreckiego w Krakowie - współpraca czyniąca z tego festiwalu wydarzenie małopolsko-śląskie z perspektywą transgranicznego projektu polsko-słowacko-czeskiego, wspólna promocja dokonań i osoby patrona.
- Koordynacja strategii rozwoju kultury w miastach obydwu województw.
- Współpraca w obszarze badań i analiz kultury, szkoleń, kadr kultury.

1.4. Tworzenie struktur, pozwalających na efektywny transfer kapitałów, zasobów.

- Utworzenie klastra branży motoryzacyjnej z udziałem Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz Krakowskiego Parku Technologicznego.
- Klaster samochodowy - Samochodowe Południe Polski.
- Klaster informatyczny - Informatyczne Południe Polski.
- Klaster biotechnologii - Biotechnologiczne Południe Polski;
- Badanie powstania naturalnych klastrów /przemysł meblarski, obuwniczy i inne.
- Ekologiczny Park (Klaster) Rolniczy.
- Śląsko Małopolski Klaster Wytwórczy.
- PNT wraz z inkubatorem nowych technologii na terenie inwestycyjnym Tucznawa.
- Park technologiczny „Nowa energia”.

2.1. Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu.

- Realizacja projektów wzbogacających programy nauczania o kształtowanie kompetencji cywilizacyjnych, kompetencji przedsiębiorczych i postaw istotnych na rynku pracy.
- Realizacja projektów szkoleniowych dla podmiotów branży turystycznej makroregionu (np. z obsługi ruchu turystycznego); doskonalenie kompetencji informatycznych kadr turystyki, w tym stworzenie platformy edukacji otwartej.
- Przygotowanie i uruchomienie wyspecjalizowanych kierunków kształcenia zawodowego: kształcenie kadr zarządzających problemami związanymi z energetyką (wytwarzanie energii, surowce, przesył, emisja CO₂), wspólna bazy ośrodków szkoleniowych w zawodach transportowych, utworzenie Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Jazdy.
- Realizacja projektów szkoleniowych kierowanych do administracji samorządowej.
- Współpraca publicznych służb zatrudnienia: wspólne spotkania i posiedzenia publicznych służb zatrudnienia, powołanie międzyregionalnej kapituły rozwoju rynku pracy, opracowanie i wdrożenie kanonu szkoleń dla pracowników administracji publicznej różnych szczebli, współpraca w powiatach przygranicznych.

2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu.

- Stworzenie i stałe aktualizowanie bazy podmiotów gospodarczych wraz z ofertami współpracy.

2.3. Infrastrukturalne integrowanie przestrzeni województw.

- Usprawnienie magistrali kolejowej Przemyśl, Kraków, Katowice, Wrocław.
- Poprawa parametrów drogi Racibórz - Rybnik /Cieszyn - Pszczyna – Bielsko-Biała, Kęty – Wadowice - Mszana/Ustrzyki; ekspresowa droga Sudecko-Karpacka (przez Bielsko-Białą i Rybnik).
- Uruchomienie połączenia szynobusowego Bielsko-Biała – Kęty – Kraków.
- Modernizacja sieci kolejowej granica PL SK – Żywiec – Sucha Beskidzka – Kraków.
- Modernizacja podkarpackiej linii kolejowej na trasie; Bielsko-Biała- Kęty- Andrychów- Wadowice- Kalwaria- Kraków.
- Budowa połączenia kolejowego Katowice-Tychy-Bieruń-Oświęcim.
- Bezpośrednie połączenia kolejowe subregionu częstochowskiego z woj. małopolskim.
- Utworzenie wspólnego podmiotu kolejowego: małopolsko-śląskie przewozy regionalne.
- Opracowanie koncepcji rozwoju transportu intermodalnego Polski Południowej, w tym powiązanie Euroterminalu Sławków z układem dróg krajowych.

2.4. Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi.

- Powołanie grupy roboczej ds. przyrody (RDOŚ Kraków i Katowice, Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie, UJ, UŚ, CDPGŚ).
- Opracowanie koncepcji regionalnego systemu obszarów chronionych Polski Południowej.
- Opracowanie standardów urządzeniowo-rolnych w krajobrazie otwartym.
- Organizowanie szkoleń i kursów dla służb ratowniczych oraz dla przedstawicieli sztabów kryzysowych.
- Rewitalizacja lasów beskidzkich.
- Rewitalizacja wód górnej Wisły.

3.1. Tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw.

- Tworzenie bazy i wymiana doświadczeń w zakresie rewitalizacji obszarów miejskich i przemysłowych oraz rozwoju miast.
- Rozwijanie wspólnych tematycznych szlaków turystycznych – np. „górale Polski Południowej”, szlak monarchii austro-węgierskiej, „rowerem po Polsce Południowej”, „różnorodność przyrodnicza Polski Południowej”, „kopalnie Polski Południowej”, „szlak starych zamków”, „szlak pałaców”, „szlak architektury drewnianej”, „architektura militaria”, „szlak zabytków architektury modernistycznej i sztuki l. 1918-1939”.
- Odnowienie Szlaku Orlich Gniazd.

- Ścieżka edukacyjna pieszo-rowerowa prawym wałem Wisły od źródła np. u ujścia Dunajca do Wisły. Prace połączone z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym - Program Górnej Wisły.
- Wypromowanie produktu: Pustynia Błędowska – unikat w skali Europy.
- Stworzenie interaktywnej mapy szlaków górskich.
- Budowa zaplecza aktywnej turystyki.
- Wspólna promocja produktów turystycznych poprzez m.in. opracowanie i wydanie wspólnych folderów, np.:
  - szlaków turystycznych, tematycznych,
  - tematycznych tras pieszych,
  - bazy sanatoryjnej i odnowy biologicznej,
  - szlaków pielgrzymkowych.
- Promocja walorów turystycznych Polski Południowej za granicą – kampania skierowana do Czechów i Słowaków.
- Wspólna promocja produktów regionalnych i tradycyjnych Polski Południowej np. poprzez organizację study tour dla dziennikarzy i dla tour operatorów.

3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

- Międzynarodowy Festiwal Producentów Filmowych REGIO FUN, Festiwal Kina Niezależnego Off Plus Camera, Krakowski Festiwal Filmowy, Etiuda & Anima.

3.4. Kreowanie oferty inwestycyjnej.

- Stworzenie wspólnej bazy danych o ofertach inwestycyjnych ze szczególnym uwzględnieniem oferty dla firm innowacyjnych i kreatywnych;
- Opracowanie i aktualizacja strony WWW, zawierającej informacje dla inwestorów polskich i zagranicznych (w tym o dostępnych na terenie Polski Południowej terenach inwestycyjnych) oraz informator skierowany do inwestorów zagranicznych promujący potencjał gospodarczy Polski Południowej.
- Stworzenie wspólnej bazy informacji o ofercie inwestycyjnej makroregionu.

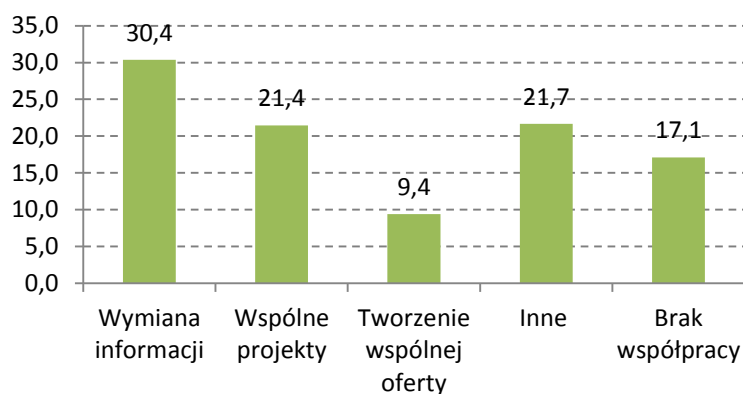
Wyniki przeprowadzonego na przełomie lutego i marca 2012 r. badania ankietowego potwierdziły istnienie współpracy pomiędzy podmiotami z województw małopolskiego i śląskiego. Podmiotami, które najczęściej podejmowały współdziałanie były jednostki samorządu terytorialnego (45,1%). Na drugim miejscu znalazły się instytucje kultury (15,4%), zaś trzecie ex aequo (po 7,7%) zajęły uczelnie oraz podmioty działające na rzecz rozwoju kapitału ludzkiego.

Współdziałanie podmiotów z obu województw dotyczyło różnych obszarów oraz obejmowało szereg przedsięwzięć. Spośród 249 respondentów, którzy wypełnili ankiety, aż 82,9% wskazało, że w przeszłości współpracowali z podmiotami z sąsiedniego województwa. Największa liczba wskazań dotyczyła kategorii „Wymiana informacji” (30,4%), „Inne” (21,7%) oraz „Wspólne projekty” (21,4%). Warto również zwrócić uwagę, że 17,1% respondentów przyznało, że nie prowadziło dotychczas żadnego rodzaju współpracy.

Wymiana informacji

Współpraca w zakresie wymiany doświadczeń pomiędzy Zabytkową Kopalnią Węgla Kamiennego GUIDO (ZKWK) a Kopalnią Soli „Wieliczka” i Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce.

WYKRES 1. FORMY WSPÓŁPRACY REALIZOWANE PRZEZ RESPONDENTÓW (W %)

Źródło: Opracowanie własne.

Znaczna część (26,4%) wspólnie realizowanych projektów dotyczyła przedsięwzięć o **charakterze kulturalnym**. Współdziałanie podmiotów na tym polu związane było przede wszystkim z organizacją oraz udziałem w imprezach o charakterze kulturalnym (wystawy, koncerty, konkursy). Z kolei wśród najciekawszych wskazań dotyczących **środowiska** (18,6%) wymienić należy działania na rzecz ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Górnej Wisły, efektywności energetycznej oraz ekologii. Współdziałanie respondentów w zakresie **B+R** (17,1%) dotyczyło przede wszystkim wspólnej realizacji projektów badawczych oraz tworzenia sieci współpracy (klastry, centra).

Projekty środowiskowe

Stowarzyszenie Śląski Klaster Wodny, Koordynator: Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach: Projekt ZIZOZAP „Zintegrowany system wspomagający zarządzaniem i ochroną zbiornika zaporowego”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach POIG, którego realizatorami są m.in. Uniwersytet Śląski, Politechnika Krakowska, Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych, Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska PAN, natomiast Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. jako właściciel zbiornika Goczałkowickiego, jak i Koordynator Śląskiego Klastra Wodnego jest Partnerem Strategicznym.

Współpraca kulturalna

Współdziałanie samorządów województw małopolskiego i śląskiego na rzecz Muzeum Nadwiślański Park Etnograficzny w Wygietzowie i Zamku Lipowiec

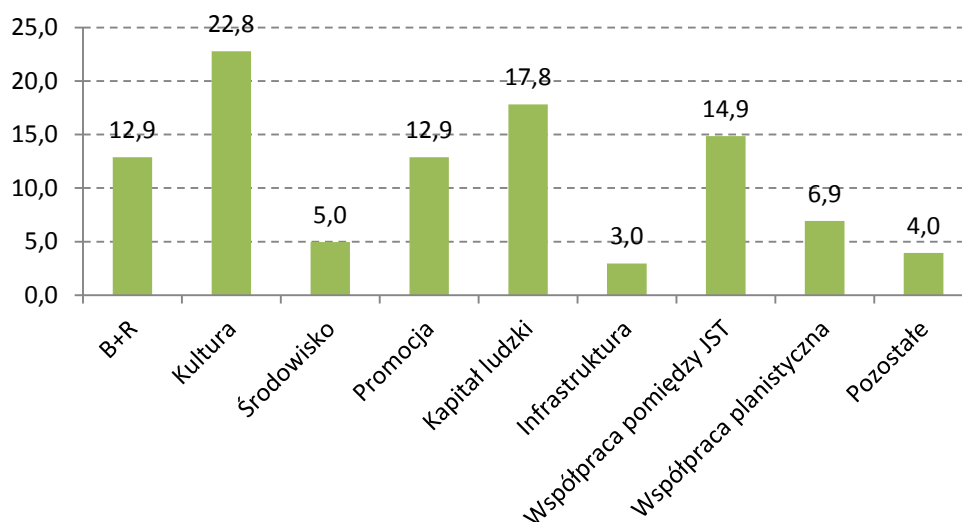
rozumiane **współdziałanie pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego** z obu województw obejmowało zwłaszcza członkostwo w zrzeszeniach i stowarzyszeniach.

Również w kategorii „Inne” największa liczba wskazań odnosiła się do **współpracy kulturalnej** (22,8%). Drugą pod względem liczby wskazań była współpraca dotycząca **kapitału ludzkiego**, która najczęściej związana była z organizacją i udziałem w różnego rodzaju szkoleniach, seminariach i wykładach. Szeroko

Współpraca dotycząca kapitału ludzkiego

W wyniku nawiązanej w 2011 roku współpracy pomiędzy Polską Akademią Umiejętności oraz władzami Miasta Gliwice powstała Wszechnica PAU w Gliwicach. Cykl wykładów organizowanych przez członków PAU finansowany jest przez miasto Gliwice.

WYKRES 2. CZEGO DOTYCZYŁY WSKAZANIA W KATEGORII "INNE"?

Źródło: Opracowanie własne

Dokumenty strategiczne:

- *Elementy dla Wspólnych Ram Strategicznych na lata 2014-2020*, Komisja Europejska, Bruksela, 14.03.2012.
- *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2011;
- *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2010-2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2010;
- *Strategia Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, Komisja Europejska, Bruksela 2010;
- *Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020*, Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XII/183/11 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 września 2011 roku;
- *Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”*, Załącznik do Uchwały Nr III/47/1/2010 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 17 lutego 2010 r.

Badania i analizy:

- *Atlas ESPON – Struktura terytorium Europy*, 2006;
- *Badanie funkcji, potencjałów oraz trendów rozwojowych miast w województwie małopolskim*, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, Instytut Spraw Publicznych, Kraków 2010;
- *Bank Danych Lokalnych* Głównego Urzędu Statystycznego;
- *Dostępność komunikacyjna wybranych miast Małopolski 2011-2020*, Uniwersytet Jagielloński, Instytut Geografii i Polityki Przestrzennej, Kraków 2011;
- *Eurostat*, statystyki Europejskiego Urzędu Statystycznego;
- *Handel zagraniczny w Polsce i Małopolsce 2010*, Ageron Polska, Kraków 2011;
- *Inwestorzy zagraniczni w Małopolsce w 2009 i 2010 roku*, Uniwersytet Jagielloński, Instytut Geografii i Polityki Przestrzennej, Zakład Rozwoju Regionalnego, Kraków 2011;
- *Inwestowanie w przyszłość Europy. Piąty raport na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej*, Komisja Europejska, Luksemburg 2010;
- Prof. dr hab. Jacek Szlachta, *Wstępne uwagi do dokumentu „Pierwszy projekt strategii dla rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego”*, Pszczyna 29.06.2012;
- *Prognoza demograficzna dla powiatów województwa małopolskiego na lata 2010-2020*, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Wydział Zarządzania, Katedra Statystyki, Zakład Demografii, Kraków 20102;
- *Prognoza ludnościowa na lata 2008-2035*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2009;
- *Rynek pracy w Małopolsce 2011. Kapitał ludzki dla rozwoju*, Wojewódzki Urząd Pracy, Kraków 2012;
- *Rynek pracy w Małopolsce 2011. Zatrudnienie w Małopolsce*, Wojewódzki Urząd Pracy, Kraków 2012;
- *Rynek turystyczny w Polsce i Małopolsce*, Małopolskie Obserwatorium Gospodarki, Departament Polityki Regionalnej, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków 2011;
- *Specjalne Strefy Ekonomiczne po 2020 roku, Analiza dotychczasowej działalności oraz perspektywy funkcjonowania*, Ernst & Young, 2011;
- *Województwo Małopolskie 2011*, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków 2011.

Załącznik 5 OSOBY UCZESTNICZĄCE W PRACACH NAD PROJEKTEM STRATEGII

PATRONAT NAD PRACAMI:

- **Elżbieta Bieńkowska**, Minister Rozwoju Regionalnego.

PRZEDSTAWICIELE WŁADZ SAMORZĄDU WOJEWÓDZKIEGO NADZORUJĄCY PRACE:

- **Marek Sowa**, Marszałek Województwa Małopolskiego,
- **Adam Matusiewicz**, Marszałek Województwa Śląskiego,
- **Aleksandra Gajewska-Przydryga**, Wicemarszałek Województwa Śląskiego.

DORADCA STRATEGICZNY:

- **Dr Krzysztof Wrana**, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach.

RADA PROGRAMOWA W SKŁADZIE:

- **Lidia Gądek**, Poseł na Sejm RP,
- **Janusz Sepioł**, Senator RP,
- **Bogusław Śmigielski**, Senator RP,
- **Jan Olbrycht**, Poseł do Parlamentu Europejskiego,
- **Kazimierz Barczyk**, Przewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego,
- **Andrzej Gościński**, Przewodniczący Sejmiku Województwa Śląskiego,
- **Bogusław Mąsior**, Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego,
- **Michał Czarski**, Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Śląskiego,
- **Monika Piątkowska**, Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Marki Kraków, Dyrektor Wydziału Strategii i Rozwoju Miasta - Urząd Miasta Krakowa,
- **Arkadiusz Godlewski**, Przewodniczący Rady Miasta Katowice.

RADA NAUKOWA W SKŁADZIE:

- **Prof. dr hab. Jacek Szlachta**, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie – Przewodniczący,
- **Prof. dr hab. Ewa Okoń-Horodyńska**, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie,
- **Prof. dr hab. Grażyna Praweńska-Skrzypek**, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie,
- **Prof. UJ dr hab. inż. arch. Aleksander Noworól**, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie,
- **Prof. UE dr hab. Florian Kuźnik**, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach,
- **Prof. dr hab. Marian Oslisło**, Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach,

ZESPÓŁ ZADANIOWY W SKŁADZIE:

- **Jakub Szymański**, Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego,
- **Joanna Urbanowicz**, Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego,
- **Jacek Woźniak**, Pełnomocnik Zarządu Województwa Małopolskiego ds. Planowania Strategicznego,
- **Grzegorz Stech**, Dyrektor Zarządu Dróg Wojewódzkich w Krakowie,
- **Barbara Kokoszka**, Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego,
- **Jeremiasz Salamon**, Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego,
- **Magdalena Łasak-Strutyńska**, Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego,
- **Bartosz Zaborski**, Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego,
- **Andrzej Baksik**, Dyrektor Wydziału Planowania Strategicznego i Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego,
- **Małgorzata Staś**, Dyrektor Wydziału Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego,
- **Mariusz Raczek**, Zastępca Dyrektora Wydziału Planowania Strategicznego i Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego,
- **Stefania Koczar-Sikora**, Zastępca Dyrektora Wydziału Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego,
- **Urszula Machlarz**, Wydział Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego,
- **Joanna Miśka**, Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego,
- **Paulina Konior**, Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego,
- **Agata Sierchała**, Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.